

Виноград Господњи

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Година двадесет прва

Број 5

Нови Сад

О Божићу 2025.

Бесплатан примерак

**Мир Божји, Христос се роди!
Ваистину се роди!**

Са благословом Његовог Високопреосвештенства Митрополита бачког господина др Иринеја

ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ

Лист православне Епархије бачке
Година двадесет прва, број 5
Нови Сад, о Божићу 2025.

Уредник
Презвиџер др Милан Бандобрански

Чланови уредништва
Пројојереј-сѿаврофор Милован Миограјовић
Пројојереј-сѿаврофор Владан Симић
Пројојереј Жељко Лајиновић
Пројонамесник Ијор Ићајов
Пројонамесник Лео Малешев
Др Данило Михајловић

Лектор и коректор
Јелица Негућ

Техничка обрада
Тајјана Срдић

Фотографије
Предње корице: *Рођење Христово*,
мозаик у манастиру Васкрсења Христова у Каћу

Штампа
М&А Принт студио, Нови Сад, 2026.

Тираж 12.000 примерака

Уредништво
21000 Нови Сад
Змај-Јовина 4
vinogradgospodnji.epbacka@gmail.com
www.eparhijabacka.info

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник презвигер др Милан
Бандобрански. – Год. 1, бр. 1 (1976) – год. 25 бр. 82
(2000); Год. 1, бр. 1 (2001) – Нови Сад : Епархија
бачка, 1976–2000; 2007–. – 29 цм
Лист *Виноград Госјодњи* излази пет пута годишње.
ISSN 0353-1783
COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА	3
ОСМИ ДАН	7
<i>Пројојереј-сѿаврофор Бранко Ђурчин</i> Свети мученици бачки	7
СЛОВО АРХИЈЕРЕЈА	10
<i>Мијројолић бачки др Иринеј</i> Беседа после помена жртвама Погрома у Новом Саду	10
ИЗ СВЕТОГ ЈЕВАНЂЕЉА	13
<i>Презвиџер Зоран Пожарев</i> Беседа у Недељу о Закхеју	13
СВЕТОСАВСКА БЕСЕДА	15
<i>Презвиџер др Милан Бандобрански</i> Свети Сава као добар војник Госјода Исуса Христја и вечни узор оданог служења Богу и Роду	15
ЛИТУРГИЧКЕ ТЕМЕ	21
<i>Кайихејша Бранислав Илић</i> Значај светих Тајни кроз призму богословља преподобног Јустина Ћелијског	21
ИЗ ЛЕТОПИСА	24
<i>Рашко Рамадански</i> Први протоколи храма Светога архангела Михаила у Сенти	24
ПОВОДИ	26
<i>Мила Ћајовић</i> Опстанак ћирилице	26
ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ	27
<i>Са часа веронауке</i> Преподобни Порфирије Кавсокаливит – светитељ љубави	27
АКТУЕЛНОСТИ	32
КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ МИТРОПОЛИТА БАЧКОГ	37
ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	42
СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ	43

Божјића посланица

Српска Православна Црква
својој духовној деци
о Божићу 2025. године

ПОРФИРИЈЕ,
по милости Божјој
православни Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски,
са свим архијерејима Српске Православне Цркве
– свештенству, монаштву и свим
синовима и кћерима наше свете Цркве:
благодат, милост и мир од Бога Оца, и Господа
нашега Исуса Христа, и Духа Светога, уз сверадосни божићни поздрав:
Мир Божји – Христос се роди!

Драга браћо и сестре,

И ове године милости Господње, са свима вама делећи радост Рождества, опет и опет благовестимо једино ново под сунцем: сусрет, загрљај и целив пролазног и непролазног, неба и земље, Бога и човека — Рођење Спаса Који је Христос Господ (Лук. 2, 10 – 11). Објавимо са пастирима, поклонимо се са мудрацима и запевајмо са анђелима: „Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људима добра воља!” (Лук. 2, 14). Та анђелска песма нам говори да је мир дар Божји, позива нас да га прихватимо и у том дару узмемо учешће.

Такав мир није последица људских договора нити резултат равнотеже сила него стање преображеног човека који верује, живи и ходи путем Христовим и који, имајући мир са Богом и са собом, мир и шири међу браћом и сестрама. Откад јој је Својим Рођењем Христос Богомладенац даровао „службу помирења” (II Кор. 5, 18), Црква Божја непрестано исцељује ране поделâ, обнавља прекинуте везе, васпоставља заједништво које не познаје људске границе, благосиља мир и миротворце. Тај благослов Цркве нас обавезује да и сами ширимо мир. Стога се и обраћамо свима вама, драга духовна децо, и свакоме ко добронамерно ослушкује наше речи. Божић је празник

мира, а анђелска божићна песма је молитва мира, јединства и помирења, утемељена на вери у Бога и живљењу по Богу.

Данас је човечанству више него икада потребно да се врати том извору мира који се не намеће силом него се открива у смирењу, у љубави која „не тражи своје” (I Кор. 13, 5) и у односу који гради поверење, заједништво и поштовање сваког човека. Јер, управо Христовим Рођењем свет добија меру по којој може разумети себе, због чега још јасније осећамо тежину времена у коме живимо. Живимо у времену све дубљих верских, етничких и културних подела, у свету у којем непрестано расту геополитичке напетости и у којем ратови постају све чешће средство за решавање економских и политичких сукоба. Промена глобалног поретка и борба великих сила за превагу рађају нестабилност, безбедносне кризе и страх од неизвесне будућности.

Томе се придодају економска несигурност, инфлација, раст неједнакости, сиромаштво, глад и неконтролисано исцрпљивање природних ресурса. Технолошке трансформације пак доносе нове етичке дилеме и рађају дигиталну изолацију – привидну присутност без стварног заједништва. Све то доводи до кризе поверења у институције и медије, до ре-

Божихна посланица

Патријарх српски г. Порфирије чита Божићну посланицу Српске Православне Цркве

лативизације истине, до пораста анксиозности и усамљености, па чак и до губитка смисла живота код многих људи данашњице. И стога многи од нас ову свету ноћ и овај свети дан дочекују са немиром у срцу, бринући за децу и њихову будућност, за хлеб насушни, за здравље, за сутрашњи дан.

Ситуација у Србији, у коју гледа васцели наш народ, није ништа мање сложена и тешка. Унутрашње политичке тензије довеле су до дубоке подељености друштва и неповерења међу људима, а разлике у мишљењима све чешће прерастају у ирационалну мржњу. Посебно је забрињавајући губитак националног и културног идентитета, који доводи у питање континуитет историјског и духовног самопоимања нашег народа, а при томе се не може објаснити искључиво спољним утицајима. Уз то долазе економска несигурност и демографски пад: Србија се суочава са изразито негативним природним прираштајем и, последично, са једном од најбржих депопулација у свету, као и све израженијим старењем становништва.

Имајући све то у виду, отворених очију гледајући у тамне облаке који се надвијају над нама, не жмурећи пред побројаним проблемима и опасностима и не бежећи од њих, ми данас, као живи сведоци анђелске речи пастирима, свима вама, децо наша духовна, опет објављујемо: „Не бојте се!“ (Лук. 2, 10). Зашто?

Не бојте се јер свет у којем живимо, са свим својим ломовима, сукобима и страховима, више није самодовољан и самообјашњив нити је препуштен слепим силама историје. Рођењем Христовим Бог је ушао у сâмо срце људске историје и показао да зло, ма колико било агресивно и распрострањено, нема последњу реч. Страх се рађа тамо где човек мисли да је сâм – а Рођење Спаситеља нашег Христа открива нам да више нисмо сами и да никада више нећемо бити сами.

Зато ни кризе нашег времена, ни ратови, ни губитак поверења, не могу бити коначна мера људског живота нити последња реч о човеку. Страх и даље постоји, али више не окуива живот. Он је лишен коначне власти над човеком. Тај преображај има своје исходиште и темељ у Самоме Христу, Који је измирио човека са Богом и тиме поставио темељ мира који страх не може да укине (II Кор. 5, 18). Разоривши преграду непријатељства, Он руши поделе које раздвајају људе и народе (Еф. 2, 14). То помирење се у богослужбеном и светотајинском животу Цркве показује као стварност у којој етничке и социјалне, па и природне, разлике међу људима (Гал. 3, 28) више немају пресудан значај. Из ове истине о помирењу проистиче и наш однос према времену и свету у коме живимо. Пре деведесет и пет година, охридски пустињак и песник, свети Владика Николај,

Божићна посланица

записао је: „Када се Господ јавио свету? Јавио се у мучно време, када се Бог није славио, када није било мира на земљи и када је уместо добре воље владала зловоља међу људима.” Тако је и данас – у много чему.

И наше време носи дубоке сличности са временом Христовог Рођења. Тада је на нашем најширем простору постојала једна велика глобална сила – доминантна империја која је обликовала ондашњи светски поредак. Данас је тих сила више. Оне управљају светом и диригују судбинама мањих народа, чије власти, попут Иродове у време Рођења Христовог, имају формалну самосталност, али су у суштини зависне од економских, енергетских, политичких и војних интереса великих сила. Сетимо се да је и попис становништва у време Христовог Рођења био политичко-економски инструмент контроле: ко је пописан – тај признаје власт и плаћа порез. Али веома слично је и данас, када се лични подаци, колико у добре сврхе толико, и све више, користе ради контроле и ограничавања слободе сваког појединца.

Сâмо Христово Рођење, својим начином, местом и временом, постаје служба јединства: у њему историја престаје да буде низ случајности и постаје простор спасења. Место и време Христовог Рођења говоре снажном символиком: Богомладенац се не рађа у идеалном тренутку; Он улази у рањену историју да би изнутра отворио перспективу њеног исцељења и испуњења. Он се рађа у пећини и бива положен у јасле – не да би се истакло људско сиромаштво него да би се показало стање света у коме има места за све и свакога, али не и за Бога. Зато Христос није могао бити рођен у топлини и сигурности благостања. По природи самог догађаја, Он се рађа на месту хладном и пустом – на месту гладном Бога. Свако људско срце је таква пећина док се у њему не роди Христос. Христово Рођење у сиромаштву открива да пред Њим и у Њему престају поделе по којима свет вреднује људе. Породица је прво место на којем човек учи шта значи мир – или шта значи његов губитак. Дом се претвара у истинске јасле Рождества Христовог онда кад у њему има места за праштање, стрпљење и заједничку молитву.

Господ се рађа у тишини витлејемске ноћи, далеко од буке и самодовољности света. У тој тишини човек у молитви поново чује глас Божји који умирује срце и разгони страх. У тој тишини и молитви човек поново бива човеком, а породица породицом. У витлејемској пећини се тако срећу пастири и мудраци, не да би једни били уздигнути, а други унижени, него да би и једни и други у Христу постали браћа. Он долази и онима који ништа немају и онима који премного имају јер и једнима и другима недостаје Бог. У крајњој линији, Христос не обитава ни у палати ни у пећини него у сваком човеку који Га прими у своје срце. И то помирење, које Бог Отац кроз Христа дарује свету, не зауставља се само на људима него обухвата сву творевину Божју – „и оно што је на земљи и оно што је на небесима” (Кол. 1, 20).

Због тога, драга браћо и сестре, запамтимо: празник Рождества Христовог носи две суштинске поруке, две истине. Прва је да је Бог постао човек ради нас и ради нашега спасења. Друга, која из прве произилази, јесте да сваки човек, управо због тога, може и треба да постане наш брат. Јер, само у Христу, Прворођеном међу многим браћом (Римљ. 8, 29), поново задобијамо другог као ближњег и брата. Због тога се пред тајном Рођења Христовог свакоме од нас поново поставља Божје питање, старо колико и сâмо човечанство: „Где ти је брат?” (Пост. 4, 9). Не где је твој интерес, ни где је твоја страна, ни где је твоја странка, нити – у крајњој линији – где си ти сâм, отуђен и усмерен само на себе, него – где је човек који ти је дат да, волећи га, пређеш из смрти у живот (Ијов. 3, 14). То и само то јесте наше основно питање и наш централни задатак, овог и сваког другог Божића. Љубав је од Бога (Ијов. 4, 7 и 21). Стога, браћо и сестре, љубимо једни друге, „не речју ни језиком него делом и истином” (Ијов. 3, 18), јер онај ко мрзи брата свога у тами је, а ко љуби брата свога у светлости пребива (Ијов. 2, 9 – 11).

У ту светлост и живот у миру и слози, надахнути надумном радошћу Божића и Христовим миром, позивамо све, да превазиђемо поделе, да загрлимо једни друге, да пружимо руку једни другима, да разумемо да смо, јед-

Божјића посланица

ном речју, неопходни једни другима. Јер, хришћанска вера нас не учи да у времену кризе чекамо боља времена него да сами постанемо живи знаци будућег Царства Божјег – људи који већ сада живе другачије, који не лече страх страхом нити мржњу мржњом.

Напоследку, браћо и сестре, децо Светога Саве и свих наших часних предака, свих светих Отаца и Матера српских, где год да се налазимо широм замљиног шара, у Отаџбини или у расејању, а посебно на распетом Косову и Метохији, једним гласом, једним устима и једним срцем, заједно с анђелима запевајмо божјићу химну, песму мира:

Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људима добра воља!

Мир Божји – Христос се роди!

Дано у Патријаршији српској у Београду,
о Божићу 2025. године.

Ваши молитвеници
пред Богомладенцем Христом:

Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки
и Патријарх српски ПОРФИРИЈЕ
са свим архијерејима
Српске Православне Цркве.

Рођење Христово, живопис у параклису манастира Васкрсења Христовог у Каћу

Протојереј-ставрофор Бранко Ђурчин СВЕТИ МУЧЕНИЦИ БАЧКИ

Страдање српског и јеврејског народа у Бачкој, које се догодило у јануару 1942. године, у науци и историји је запамћено под називом Шајкашко-новосадска рација. Овај геноцидни пројекат је имао један циљ – промену етничког састава на окупираној територији. Рација је спроведена најпре у Чуругу, где је трајала од 4. до 11. јануара 1942. године. Тада је побијено око хиљаду и пет стотина невиних мушкараца, жена и деце, чак и одојчади. Невини људи су пострадали у својим кућама, двориштима и на улицама.

На крају су бачени у залеђену Тису. Исте стравичне сцене понављале су се тих дана у Жабљу, Локу, Ђурђеву, Вилову, Гардиновцима, Госпођинцима, Тителу, Мошорину, Шајкашу, Србобрану и Старом Бечеју. Погром у Новом Саду је почео 21. јануара око шест часова ујутру. Људи су убијани плански и хладнокрвно по целом граду. Нису поштеђени најмлађи, али ни најстарији Новосађани. Коначан број пострадалих током Погрома у Бачкој није до сада прецизно утврђен, како због утицаја једностране политике послератног периода тако и због чињенице да постоје многобројни случајеви да су затрте читаве породице чије убијене чланове није имао ко да преброји. Најпоузданије сведочење о броју пострадалих оставио је велики мађарски патриота Ендре Бајчи-Жилински, посланик у мађарском парламенту, који у меморандуму регенту Хортију наводи број од најмање 12.763 жртве.

Погром у јужној Бачкој не би требало посматрати као изолован догађај. Ако ишта непогрешиво изражава особеност српског народа и континуитет његовог хода кроз историју, онда је то страдање. И јужно и северно од Саве и Дунава историја српског народа јесте сведочанство о страдању. Два великана

Свети Иринеј, епископ бачки, исповедник вере, и свети мученици бачки

српске књижевности, Андрић и Црњански, у својим прозним ремек-делима *На Дрини ћуприја* и *Сеоде* оставили су две веома упечатљиве уметничке слике које се могу разумети као парадигма трагичне историје српског народа. Андрићевог јунака, сељака Радисава, православног Србина, набијеног на „танак и оштар, на врху покован гвожђем храстов колац“, целати, голог до паса и још живог, постављају наред недовршене ћуприје. Са друге стране, код Црњанског у *Сеодама*, Славонско-подунавски пук над својим војником Секулом, бившим црквењаком, по наредби аустријског комесара, спроводи казну „шибе кроз цео пук“. Го до паса, кажњени пролази кроз два реда војника, који га до крви и смрти шибају врбовим прућем. Ово су две различите, али суштински идентичне, слике историје Срба, једна јужно, друга северно од Саве и Дунава; једна кроз петвековно турско ропство, друга кроз ратовање за политичке интересе Хабзбуршке монархије зарад очувања привилегованог положаја и слободе. И код Андрића и код Црњанског књижевни ликови страдају зарад очувања идентитета. Страдање је потврда њиховог идентитета. Коначно, управо је страдање идентитет.

Осми дан

Страдања Срба северно од Саве и Дунава историја прати и памти дуго. У контексту свих страдања Срба треба посматрати и Погром у јужној Бачкој 1942. године. Погром у јужној Бачкој је истоветан са страдањима српскога народа у тадашњој Независној Држави Хрватској. Страдање Срба у Бачкој у Другом светском рату увек стављамо у исти контекст и у исту равн са страдањем Срба у другим крајевима, као што су Кордун, Лика, Банија, Херцеговина, Далмација, Босна, Славонија, Срем и Банат, али и друга подручја. Страдање Срба током Првог и Другог светског рата последица је планиране и организоване геноцидне политике нацистичких и фашистичких центара силе и моћи.

Милошћу Божјом, владика бачки Иринеј Тирић и мученици пострадали током Погрома у Бачкој уврштени су, 2022. године, у диптихе светих Српске Православне Цркве. Шта нам тим чином поручује Црква? Најтачнији одговор на ово питање даје текст *кондака* мученицима бачким:

„Својом крвљу натописите њиве, села, реке и градове, као и браћа ваша од Косова до Јадовна, и све вас Господ пригрли и овенча небеским венцима. Стога се клањамо вашем невином страдању и молимо да на̑с грешне оснажите љубављу и праштањем да бисмо у последњи дан чули спасоносни позив Оног Који вас прослави: Уђите у Рај, децо бесмртности!”

У овом *кондаку*, ми, данашњи људи, обраћамо се светитељима и молимо их да нас оснаже љубављу и праштањем да бисмо и ми били кадри да чујемо и разумемо спасоносни Христов позив: „Уђите у Рај, децо бесмртности!” Црква је страдалнике из нашег рода прибројала лику светих због нас грешних, због нашег спасења, да бисмо ми имали кога да молимо да посредује за нас пред лицем Спаситеља. Једина веза коју ми имамо са светима и са Самим Господом јесте вера. Без те вере, небо над нама било би затворено. Без те вере ми не бисмо имали снаге ни потребе да своје биће усмеравамо ка лепоти, ка небу, ка Оцу небеском; не бисмо имали снаге да се

радујемо нити да живимо. Без те вере ми не бисмо били људи. Наша вера није непоуздана теорија вероватноће која нам омогућава да без тежих повреда и последица тумарамо по мраку незнања, неизвесности и страха. Вера је реално искуство живота у свим његовим димензијама, са врхунцем у светој Литургији у којој се сабирају и надограђују сви човекови стваралачки потенцијали, са једним циљем, а то је сједињење са Христом, Спаситељем света. Вера је живот и смисао живота. Вера је живот достојан човека, створенога по лику Божјем.

Иако радикални секуларизам покушава да веру – која је, заправо, живот у пуноћи његових могућности и извесности – сведе у исту равн са неким другим начинима постојања и деловања на земљи, ми живимо надахњујући се житијима светих из нашег рода. Мученици бачки су били људи који су живели до пре само осамдесетак година. Они су, дакле, наши дедови и очеви, сународници. И у томе је наша утеха још већа. Свети мученици бачки су наши непосредни ближњи.

Када говоримо о страдању, важно је да знамо да оно бива по Божјем допуштењу. Страдање је благослов и дар од Бога. Страдање и мучеништво су реалности човековог живота од његовог стварања до данас: од крви Авељеве, проливане од његовог брата Каина, преко усековања главе светог Јована Крститеља, каменовања архиђакона Стефана, па до дана данашњег. У многим приликама појемо тропар: „Свети мученици, пошто сте храбро страдали и овенчали се венцима славе, молите се Господу да се смилује на душе наше.” Живот је непрекидно страдање и мучеништво. За живот света је страдао Сâм Господ, а ми крштени – који се у Христа крстисмо и у Христа се обукосмо – као сутелесници богочовечанског Тела Христовог са Њим састрадавамо и на тај начин се спасавамо. Христос је Пут, Истина и Живот.

Сви светитељи Божји, па тако и бачки мученици, нису били никакви надљуди који су поседовали натприродне моћи. Они су били, као и ми, обични људи, саздани по слици и прилици Божјој. Што је најважније, они су били крштени људи. А бити члан и део Цр-

Осми дан

Чин освећења крста на месту страдања жртва Погрома у Гардиновцима

кве значи у центар свога живота поставити Христа. Када је Господ Исус Христос на првом месту у човековом животу, онда је све остало на свом правом месту. Тада је човек смирен. Смирење је човекова свест о сопственој пролазности, немоћи, слабости и смртности и, истовремено, свест о Божјој неизмерној љубави.

У контексту секуларизованог погледа на друштво и на свет, па и на Цркву, живот у Христу представља својеврсну супротност вредностима секуларизованог друштва, у чијем центру је сâм и усамљен човек. Савремени човек је изгубио појам жртве јер живи сâм за себе и сâм је себи циљ. Живот у Цркви је живот за другога. Христос је живео за друге, а врхунац Његовог живота јесте Његова жртва за живот света. Угледајући се на Христа,

људи у Цркви живе за Њега и једни за друге. „Сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо” – то је уствари апологија и формула мучеништва. Велики је дар мучеништво бачких светитеља и за нас јер нам даје неизмерну радост и срећу у осећају близине Божје и присуства Божјег у историји и у нашим животима.

Сећајући се мученичке жртве светих мученика бачких, молимо их за предстатељство и заступништво пред Оцем небеским, да би Он и нас грешне усиновио и прибројао Свом народу, стеченом и испуљеном крвљу Сина Његова Јединороднога, Кога нека је слава и хвала!

P. S. (постскриптум):

Међу жртвама Погрома (Рације) у Чуругу, о Божићу 1942. године, било је и двадесет деветоро њих са презименом Ђурчин, чланова породице и шире родбине аутора овог потресног и духовно лековитог текста. Нека њега и све нас прате молитве светих чурушких мученика, мученика бачких и свих светих!

Архиепископ новосадски и митрополит бачки Иринеј

Слово архијереја

Митрополит бачки др Иринеј БЕСЕДА ПОСЛЕ ПОМЕНА ЖРТВАМА ПОГРОМА У НОВОМ САДУ (Кеј жртва Рације, 23. јануар 2025. године)

Уважени господине градоначелниче, уважени пријатељу господине рабине, уважени господине председниче Скупштине Војводине, уважена председнице Покрајинске владе, уважена господо високи представници Војске Србије, уважени градоначелниче Града Београда, Ваше Екселенције госпођо амбасадоре Израела и господине амбасадоре Републике Мађарске, уважени представници градова и општина страдалника у Србији и представници јеврејских општина у Србији, као и потомци жртва Новосадске рације и сви ви остали овде сабрани драги Новосађани, браћо и сестре! Наш суграђанин, чувени сликар Богдан Шупут, чију смо сто десету годишњицу рођења обележили пре неколико месеци, једна је од познатијих жртва Новосадске рације у априлском слому Југославије. Шупут је 1941. године одведен у немачко за-

робљеништво, одакле је пуштен 1. новембра исте године. После једанаест дана стигао је у Нови Сад, али трећег, најкрвавијег дана Погрома у нашем граду, 23. јануара 1942. године, са својом породицом и суседима поведен је низ Дунавску улицу до санаторијума доктора Славка Узелца, који се налазио четири стотине метара од места на којем сада стојимо. Ту је са свима осталима убијен и бачен под лед Дунава, о чему је после рата пред Анкетном комисијом сведочио Александар Ђорђевић, становник Дунавске улице на броју 38, очевидац његове трагичне погибје.

Најпре бих и ове године да подсетим и вас све и самога себе на смисао нашег сећања на невинне жртве из прошлости, како оне даље тако и ове релативно недавне.

Прва и најважнија димензија тога сећања јесте чињеница да се за њихове душе, за

Митрополит Иринеј беседи после помена жртвама Погрома

Слово архијереја

Са помена жртвама Погрома у Новом Саду

њихов вечни живот, покој и радост у заједници са Живим Богом, молимо свакодневно, али посебно на дане сећања. То значи да ми сећање не негујемо нити доживљавамо само као сентиментално или психичко стање него и њих и себе предајемо љубави Божјој, а то је једино вечно сећање. То је *вјечнаја ѿмјая* коју изговарамо увек на крају свакога подушја. Наше људско сећање далеки је одраз тог јединога сећања без краја и конца, што је коначни исход укупне историје, али и страдања свих невиних људи. То је бити уписан у Књигу вечнога живота, то значи у *вечно сећање*, како се говори речником наше свете Цркве.

Друга димензија тиче се нас људи, нашег људског сећања овде на земљи. Ми немамо право на заборав, с једне стране, из пијетета према жртвама, а са друге стране, да бисмо били спремни на то шта се све може дешавати у будућности – то можемо лако претпоставити на основу онога што се дешава у садашњости – и да бисмо, колико до нас стоји, понављање зла и злочина спречавали, по могућству и спречили.

Наравно, нажалост, злочини се и даље врше, и то масовни, слични некадашњој Новосадској рацији, а по обиму, по димензијама, врло често и већи. Ја бих са тугом нагласио на овом освећеном месту и у овај свечани и свети час да се у разним деловима света, на разним меридијанима, дешава практично свакодневно нека врста Новосадског погрома, већа или мања. Али, на нама је, у складу са поруком блажене успомене нашега патријарха Павла, да се трудимо да увек будемо људи, па и у нељудском времену или, тачније, у нељудским условима, да останемо и опстанемо као људи, да чинимо уз то све што ми можемо и, речима светог апостола Павла, све што до нас стоји да се зло сузбије и да га, по могућству, нестане из искуства људскога рода, а, у том оквиру, и нашега народа и свих других народа.

У давна времена, пре много векова, вековима чак пре Рођења Христовог, свети пророк Јеремија је сетно говорио: „Говоре: *мир, мир*, а мира нема.” Уместо мира сваки нараштај је памтио, мање-више, ратове, разарања, убијања, страдања. Разлог за то, како каже све-

Слово архијереја

ти апостол Јаков у својој Посланици, јесте то што људи незасито, са сладострашћем, теже ка ономе што немају и по сваку цену отимају и, да би успели да то ураде, и убијају.

Трећа димензија, не мање важна од ове, јесте да, без обзира на све, морамо да се трудимо да мењамо свет у којем живимо, ослањајући се најпре на благодат, на љубав Божју, али и на добру вољу међу људима. Цео овај божићни период који нам претходи ми смо појали анђеоску песму: „Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људима добра воља.” У том мењању света набоље, свако од нас мора почети искључиво од себе самога. Ако ја не мењам себе набоље, ако себе не преображавам, не могу ни допринети преображају никога другог. По речима Светога Писма и по речима светих угодника Божјих, онај ко је себе просветлио и преобразио, спасава, самим тим, мноштво људи око себе, био тога свестан или не био.

По речима Божицара Кнежевића, мудрог српског философа с почетка 20. века, човек је тако широко биће да може да досегне такве духовне висине да му се и Бог и анђели Божји радују, али може да се сроза и у такве мрачне дубине сатанизма и зла да га се и сâм ђаво постиди. У том свету, са огромним распонима који стоје пред нама, пред нашом слободом, пред нашим избором, пред нашим осећањем одговорности, ми морамо неговати, како рекох, сећање – у исто време и тужно, и радосно, и светло – и не дозволити себи да, због већег или мањег броја зликоваца, са њима поистоветимо било који народ или да га назовемо геноцидним народом, као што смо, нажалост, ми доживели да је недавно вршен такав покушај на адресу нашег народа из суседства, али, нажалост, и из неких светских центара, који

би могли да се ипак замисле и над својом сопственом прошлошћу.

Оно што се десило овде извршили су окупатори из Хортијеве Мађарске, за време страшне нацистичке епохе, уз подршку једног броја наших овдашњих суседа, домаћих Мађара. Али, у истом том времену, у истом мађарском народу, постојали су и ликови као Пал Телеки и Ендре Бајчи-Жилински. Да није било ниједног другог осим те двојице, – а било је и других, – они спасавају душу свог народа пред Богом и пред историјом.

Тако и ми данас, вршећи овај свети и светли помен, негујемо истинску човечност, а она није могућна без истинске вере у Бога, у правду и љубав Божју, која ће на крају увек тријумфовати, маколико нам понекад изгледало да у неким временима зло и Зли, узрочник зла, тријумфују. На сву срећу, како пише Свето Писмо Новог Завета: „Јачи је Онај Који је у нама (јачи је Бог) него онај који је у палом свету, Сатана.” Христос је јачи него Антихрист, Бог него Сатана, светлост него тама; живот је јачи него смрт, правда јача него неправда, а љубав је јача него мржња.

Са тим мислима и осећањима, још једном понављам молитвену жељу да Бог дарује вечни живот и Царство небеско невиним жртвама, свима без изузетка и без разлике, а да оне које је Он прославио већ до сада уделом у Својем вечном Царству, – верујем да су то већина њих, – да се њима молимо да нам они такође својом молитвеном подршком помогну у ономе на шта нас надахњује Сâм Господ благодаћу Својом, а надахњује нас на свако добро и на истинско човештво које нас води у богочовештво по благодати, по дару Божјем. Бог да душу прости свим невиним жртвама! Царство им небеско! Амин.

Из светог Јеванђеља

Презвитер Зоран Пожарев БЕСЕДА У НЕДЕЉУ О ЗАКХЕЈУ (Саборни храм у Новом Саду, 2. фебруар 2025. године)

Драга браћо и сестре, данас смо имали прилику да чујемо одељак из Јеванђеља по Луки који говори о Закхеју, старешини цариникâ, човеку који је сусрео Христа и чији живот се од тада потпуно променио. Ово јеванђелско зачало је увод у Велики пост јер говори о покајању, о жудњи за Богом и о томе како милост Божја може да преобрази и најтврђе људско срце.

Ко је био Закхеј? Јеванђеље нам сведочи да је он био старешина цариникâ и богат човек. У то време цариници нису били поштовани у народу јер су прикупљали порезе за Римљане и често узимали више него што је било прописано, обогаћујући се на рачун својих сународника. Народ их је презирао као издајнике и грешнике. Али, упркос свом богатству и положају, Закхеј је имао празнину у срцу. Нешто му је недостајало. Чуо је за Христа, за Његова чуда, за Његове речи љубави и милосрђа, и желео је да Га види. Међутим, као што Јеванђеље каже, био је ниског раста и није могао да се пробије кроз гомилу.

Замислите тог богатог и угледног човека како се пење на дрво, на дивљу смокву! То није био обичан поступак – то је знак колико је желео да макар угледа Христа. Није га било срамота шта ће други рећи јер је у њему горела жеља да буде близу Господа. И тада се догодило нешто неочекивано. Христос, пролазећи тим путем, застаје испод смокве, подиже поглед и каже: „Закхеју, сиђи брзо, јер ми данас ваља бити у дому твоме” (Лук. 19, 5). Какво изненађење! Закхеј, кога су сви сматрали грешником, добија част да Господ уђе у његов дом!

Како је Закхеј реаговао? Није постављао питања, није сумњао у Христову љубав, већ је брзо сишао и са радошћу Га примио у свој дом. Али, радост једног грешника није обрадовала све. Јеванђеље каже: „И сви који видеше негодоваху, говорећи како уђе да гостује код грешнога човека” (Лук. 19, 7). Тако је било тада,

Господ Исус Христос, иконописна радионица
манастира Васкрсења Христова у Каћу

а тако је и данас. Када неко жели да промени свој живот, увек ће бити оних који ће га осуђивати, подсећати га на прошлост и сумњати у његово покајање. Христос, међутим, не гледа на нашу прошлост већ на наше срце и на оно што можемо постати уз Његову милост. Закхеј није остао исти. Доказ свог покајања није дао само речима већ и делима: „Господе, ево пола имања свога даћу сиромасима и ако кога нечим оштетих, вратићу четвороструко” (Лук. 19, 8). Закхеј није рекао: „Од сутра ћу бити бољи” или: „Трудићу се да се поправим.”

Из светог Јеванђеља

Он је одмах прекинуо са старим животом и показао своје покајање на делу. Зато му је Христос рекао: „Данас дође спасење дому овоме!” (Лук. 19, 9).

Шта ми можемо научити из овог јеванђелског одељка?

Прво, жеља за Богом је почетак спасења. Закхеј није био савршен, али је имао једну важну особину: желео је да види Христа. Колико ми данас имамо ту жељу? Да ли нам је Бог заиста најважнији у животу или смо толико заузети свакодневним бригама да једва примећујемо Његово божанско деловање?

Друго, не плашимо се шта ће људи рећи. Замислимо да је Закхеј остао у гомили, плашећи се подсмеха. Пропустио би најважнији тренутак у свом животу! Исто тако, ми не треба да се стидимо своје вере и жеље да будемо ближе Богу, чак и ако нас други осуђују.

Треће, пра́во покајање доноси конкретне промене. Закхеј није само рекао да се каје

већ је то и доказао делима. Покајање није само исповест и изговорено „опрости” него је то одлука да променимо свој живот. Ако смо повредили некога, да тражимо опроштај; ако смо нешто неправедно узели, да вратимо; ако имамо нешто против некога, да опростимо.

Четврто, Христос долази онима који су спремни да Га приме. Господ је рекао Закхеју: „Данас ми ваља бити у дому твоме.” Христос жели да уђе и у наш дом, у наше срце. Али хоћемо ли Га пустити? Или ћемо, заузети бригама овога света, пропустити Његов позив?

Браћо и сестре, Закхеј је од похлепног и неправедног човека постао пример покајања и милосрђа. Ако је он могао да промени свој живот, можемо и ми! Нека нас ово јеванђелско зачало подстакне да и ми покажемо своју чежњу за Богом, да не оклевамо у покајању и да отворимо своја срца за Христа, како бисмо и ми једнога дана чули оне спасоносне речи: „Данас дође спасење дому овоме!” Амин.

Мозаик у манастиру Васкрсења Христовог у Каћу

Светосавска беседа

Презвитер др Милан Бандобрански СВЕТИ САВА КАО ДОБАР ВОЈНИК ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА И ВЕЧНИ УЗОР ОДАНОГ СЛУЖЕЊА БОГУ И РОДУ (Светосавска беседа изговорена на академији у Дому Војске Србије у Новом Саду, 14/27. јануара 2025. године)

Поштовани господине генерале, госпо-
до официри и подофицири, драга браћо и се-
стре! Особита ми је част и радост што ми је
указано поверење да се, са благословом Висо-
копреосвећеног Митрополита бачког госпо-
дина Иринеја, под сводовима овога часнога
Дома, обратим вашој љубави светосавском
беседом управо на данашњи дан, на празник
Светога Саве, и то у години у којој се наврша-
ва значајна годишњица – осамсто и педесет
година од његовог рођења.

На самом почетку бих напоменуо да у
свему оном најбољем што је наш српски на-
род изнедрио до сада, ми са сигурношћу мо-
жемо препознати и темеље који су утврђени
на животу и деловању Светога Саве, првог
архиепископа и просветитеља српског. Сто-
га, готово да нема ниједне области живота и
деловања српскога народа о којој се не може
говорити и кроз призму личности и просве-
титељског дела Светога Саве. Било да је реч
о богословљу, о духовном животу, о цркве-
но-пастирском и мисијском деловању Цркве,
о развоју црквеног богослужења, о црквеној
архитектури и градитељству, било да је реч о
просвети и образовању, култури, уметности,
књижевности, медицини или науци – у свим
тим и у многобројним другим областима ми
можемо уочити једну нит која нас води или,
можда боље речено, враћа ка нашем Светоме
Сави. Тако је и у случају војне службе.

Пре него што, овим свечаним поводом,
и у контексту војне службе, кажемо неколико
речи о тој значајној нити која нас води ка Све-
томе Сави, али и показује нам пут којим као
народ треба даље да идемо, дозволите ми да
вам укратко предочим само неке од основних
– наравно, не и свих – чињеница које су своје-
врсно полазиште за било какво сагледавање
односа између хришћанског живота у Цркви
и службе или позива војника.

Господ Исус Христос, Иконописна радионица
манастира Васкрсења Христова у Каћу

Пре свега, треба имати у виду да је на са-
мом почетку Светога Писма Старога Завета,
у првом стиху Књиге постања, посведочено
да је Бог у почетку створио „небо и земљу”
(ИМојс. 1, 1). Под небом у овом старозавет-
ном сведочанству не треба разумети небо у
физичком смислу него свеколики духовни
свет. Када је реч о небу у наведеном контек-
сту, односно о духовном свету, под њиме се
подразумевају анђели Божји, које Бог ствара
управо као Своју небеску војску или небеску
јерархију, и то пре стварања свега осталог на
челу са човеком. А зашто Бог ствара анђеле
као Своју небеску војску? Зато да би се анђе-
ли непрекидно борили против сила палогa,

Светосавска беседа

демонскога света и да би и људима помагали у тој невидљивој духовној борби против сила зла. Сваки анђео Божји је небески војник и сваког крштеног човека чува и води његов небески војник, односно анђео чувар којег и добија на крштењу. Анђели Божји су они који, као небеска војска, Бога непрекидно прослављају и служе Му, а Сâм Бог се у Предању и богослужењу Цркве због тога и назива *Госѿод Саваоѿ*, што значи *Госѿод над војскама*, јер је Он, као Творац, заиста изнад свега што је створено, па и изнад Своје духовне, односно небеске војске коју чине анђели.

У Новом Завету Сâм Господ Христос, непосредно пред Своје добровољно страдање за живот и спасење света, Своје најближе ученике и апостоле одвраћа од било каквог физичког обрачуна са онима који су намеравали да Га одведу на то страдање и уверава их да Он Сâм може умолити Свога Оца небескога да му пошаље више од дванаест легиона анђела (ср. Мат. 26, 53), односно Своју небеску војску која непрестано прославља Бога и служи Му. Према последњој књизи Светога Писма Новог Завета, Књизи Откривења, Господа Исуса Христа ће, о Његовом Другом доласку у слави, пратити исте те духовне војске небеске (ср. Откр. 19, 13 – 14). Управо због наведених чињеница је и синтагма *небеска војска* или *анђелске војске* веома честа у црквеној традицији, и то посебно у химнографији, кроз коју се на светим богослужењима исповеда истина и вера да су те небеске војске увек уз све крштене чланове Цркве.

Поред невидљивих анђелских сила бес телесних, Христову духовну војску чине и сви светитељи Божји, јер, попут анђела, сви светитељи – на челу са Пресветом Богородицом, Мајком Божјом – непрекидно прослављају Бога и служе Му у Његовој слави у Царству небескоме. Господ је све њих прославио не пропадљивим венцима светости јер су се сви они показали храбрим духовним војницима који су током читавог свог овоземаљског живота водили непрекидну духовну борбу најпре са *сѿарим човеком* у себи, односно са сопственим слабостима и страстима, а затим и са сваким видом духовног зла, које је, кроз људски грех и пад, присутно у овоме свету.

Свети Сава, мозаик у манастиру
Васкрсења Христова у Каћу

Међу њима посебно треба поменути оне свете Божје угоднике који су за живота били часни и угледни војници, па чак и високи војни заповедници и чиновници, најчешће у служби Римскога Царства, чији незнабожачки цареви не само да нису били наклоњени хришћанству него су, напротив, били немилосрдни прогонитељи Цркве Божје и свих хришћана током прва три века хришћанске историје. Управо у том периоду су живели и мученички пострадали многобројни светитељи Цркве Божје, које до данас света Црква прославља, попут светих великомученика Георгија и Димитрија, који су управо као часни и угледни војници, и то са високим војним чиновима, непоколебиво исповедали веру у Христа, не само по цену ненапредовања у својој служби него и по цену живота, којим су ту своју веру посведочили пред незнабожачким царевима и својим целатима. Сетимо се овом приликом и светих четрдесет мученика севастијских,

Светосавска беседа

који су били војници римскога цара Ликинија, а пострадали су мученички јер нису хтели да се одрекну своје вере у Христа. У календару Цркве и у *Житијима свейих* постоје и многобројни други примери светих Божјих угодника који су свој светитељски венац од Господа примили управо као часни војници који су веровали у Бога. Сви они су тај венац задобили од Господа као истински сведоци љубави Његове, као они који су живели вером и свој свакодневни живот схватили искључиво као исповедање те вере не само речима него и делима. Искуство које су имали као одани и часни војници они су духовно преобразили и освештали својом вером и тиме се показали оданим слугама Небескога Цара, Господа Исуса Христа. То што су били угледни и часни војници засигурно је допринело томе да у свом светитељском подвигу буду још храбрији, још издржљивији, још племенитији, још непоколебивији, али и још искуснији у духовној борби против сила зла, која је далеко тежа, али и пагубнија у односу на било какву физичку борбу или рат.

Сваки крштени и верујући члан Цркве јесте и требало би такође да буде одани војник Христов у истом смислу у којем су анђели и светитељи Божји Христова небеска војска. Већ на самом почетку живота у Цркви, који за нас хришћане јесте света Тајна крштења, свако ко приступа овој светој Тајни светотажински доживљава искуство духовне борбе са силама зла, у којој, при погружавању у воду крштења, умире наш стари човек греха и зла, а васкрсава нови човек у Христу, који је призван да током читавог свог овоземаљског живота буде верни слуга Божји (ср. Римљ. 6, 3 – 6). Међутим, та наша духовна борба се не односи само на дан и час нашег крштења него и на свеколико време нашег живота у овом свету. Сваки дан се свако од нас налази на том духовном бојном пољу на којем водимо битку против сопствених грехова и слабости, а тиме и против духовних сила Нечастивога које људе подстичу на грех и зло. Управо имајући на уму ту духовну борбу, свети апостол Павле нас у својој Посланици Ефесцима све поучава, али уједно и бодри, следећим речима: „Обуците се у свеоружје Божје да бисте се могли

одржати против лукавства ђаволскога, јер не ратујемо против крви и тела него против поглаварстава, и власти, и господара таме овога света, против духова злобе у поднебесју. Зато узмите свеоружје Божје да бисте се могли одупрети у зли дан и, одолевши свему, одржати се” (Еф. 6, 11 – 13). Како би објаснио шта подразумева то *свеоружје Христово*, свети апостол у наставку саветује свакога од нас: „Стојте, дакле, опасавши бедра своја истином, и обукавши се у оклоп правде, и обувши ноге у приправност за јеванђеље мира; а изнад свега узмите штит вере, о који ћете моћи погасити све огњене стреле нечастивога; и кацигу спасења узмите, и мач духа, који је реч Божја” (Еф. 6, 14 – 17). Тек кад у својим животима стекнемо такво духовно свеоружје, које уствари није ништа друго до врлински и јеванђелски живот, бићемо спремни да се њиме супротставимо свему што није од Бога, односно свему што долази од Нечастивога.

У том аспекту живота су нам посебно значајни поменути примери светих Божјих угодника, а, када је реч о нашем поднебљу, за све нас је својеврсни вечни узор оданог служења Богу и Роду управо личност Светог Саве, којег данас са поносом и радошћу прослављамо. Немерљиви и вишеструки допринос личности Светог Саве огледа се, пре свега и изнад свега, у свему што је он учинио за своју помесну Цркву – Српску Православну Цркву. Својеврсна круна свеукупног његовог деловања било је то што је пре више од осам векова, 1219. године, у Никеји издејствовао аутокефалност Српске Православне Цркве, односно њену самосталност у црквено-канонском смислу. То се, потом, одразило на даљи развој и мисију Цркве на простору српских и приморских земаља, која на истом том простору постоји још од апостолских времена. Издејствована црквена аутокефалност, међутим, била је сама круна или својеврсни печат свега што је Свети Сава и пре и после тога учинио за Српску Православну Цркву и за српски народ који исту ту Цркву уствари и чини. Другим речима, то није било једино у чему се огледа његов вишеструки и далекосежни допринос. Да Свети Сава – кроз свој лични духовни подвиг пре свега, а потом и

Светосавска беседа

Свети Сава, Преображенски храм у Хоргошу

кроз друге видове свог црквено-пастирског и мисионарског деловања – није наставио да узгаја оно животно дрво хришћанске вере које је на овом простору засађено још у апостолској епохи, а заливано, током потоњих векова, крвљу ранохришћанских мученика, да би касније израсло и донело своје плодове, поготову током просветитељске мисије свете браће Кирила и Методија и њихових ученика, не би се стекли ни елементарни предуслови не само за стицање поменуте аутокефалности него ни за опстанак било каквог црквено-јерархијског устројства под окриљем Српске Православне Цркве. Штавише, питање је да ли бисмо и ми као српски народ кроз историју све до данас уопште и опстали без тог духовног стожера који за све нас јесте управо наша Српска Православна Црква, а чија црквена самосталност и даљи духовни и црквено-административни развој су издејствовани залагањем Светога Саве. Зар већ та чињеница сама по себи не говори да је Свети Сава, као и небројено мноштво других светитеља, испунио онај духовни идеал о којем говори свети апостол Павле у Другој посланици Тимотеју, а то је да се у свом животу трудио и ревновао као *добар војник Исуса Христа* (ср. II Тим. 2, 3 – 5)? Бити и живети као *добар војник Исуса Христа* подразумева превасходно духовну димензију преданог живота у Христу, односно служења Богу *у духу и истини*, опет према речима Светога Писма, односно Самога Госпо-

да Исуса Христа (ср. Јов. 4, 23 – 24). Ту духовну димензију и нит ми можемо јасно разазнати, али и пратити кроз читав овоземаљски живот Светога Саве.

Тај неизбрисиви траг који је у историји Српске Цркве оставио Свети Сава за све нас је уједно и *иуиј који води у живиој вечни*, како и појемо у *шројару*, односно у главној богослужбеној песми празника Светога Саве. Он се показао добрим војником Христовим и као први српски Просветитељ, а то је био јер је своје Отачество просветио не мудрошћу овога пролазнога света, који, према речима Светога Писма, „у злу лежи”, него непролазном светлошћу Христових божанских речи. Мудрим и добрим војником Христовим Свети Сава се не мање показао обнављајући и градећи свете манастире и храмове, јер је управо то била основа за сваки даљи духовни развој и мисију наше свете Српске Православне Цркве. Мудрост доброга војника Христовог у личности Светога Саве пројављена је и у писању богослужбених устава, односно типика, као и *Законоуправила*, којима је уређен богослужбени и црквено-правни живот Српске Цркве. Зар није Свети Сава своје искуство доброг војника Господа Исуса Христа потврдио и као истински миротворац, мирећи своју завађену браћу Стефана и Вукана? Због тога је за свеколики наш српски народ Свети Сава свевремени символ братског измирења и потребе уједињења свих нас, најпре у Господу

Светосавска беседа

Богу, а затим и у нашим свакодневним приликама и неприликама у којима живимо. Све то што је Свети Сава за своју Цркву и за свој народ учинио, а што је и нама оставио у аманет да наставимо, јесте темељ и сама суштина јединственог Завета који се назива Светосавским Заветом. Светосавски Завет није ништа друго до примена, у оквирима нашег српског народа, оног вечног и непролазног Завета између Бога и људи, који је започет још у Старом Завету, а своју пуноћу и коначно остварење доживео успостављањем Новог Завета у Личности Оваплоћенога Сина Божјега, Господа Исуса Христа.

Светосавски Завет је уједно и највећи дар Светога Саве његовој Цркви и његовом Роду. Али то је заветни дар који нас обавезује да живимо и деламо у складу са тиме што нам је Свети Сава оставио у аманет. То су добро схватили наши велики и свети преци још за живота Светога Саве, али и потоњи нараштаји српскога рода. Међу њима поменимо овом приликом светог кнеза Лазара Косовског, који је, управо са својим војводама и војницима, најдоследније применио Светосавски Завет и својим животом му дао нови печат и својеобразан израз кроз Косовски Завет, који је још једна потврда и пројава вечног Новог Завета Христовог у оквирима историје српскога народа. Кроз личност светог кнеза Лазара и његов Косовски Завет ми не величамо никакав историјски пораз него потврду надвремене и вечне победе добра над злом, врлине над грехом, живота над смрћу, Бога над Сатаном. Потврда те вечне победе је изражена и кроз добро познате речи да је „земаљско замалена царство, а Небеско увек и довека“, које представљају саму срж и Светосавског и Косовског Завета, али и сваког другог Завета који почива на Завету Бога и људи у Личности Христовој.

Ни Светосавски ни Косовски Завет нису никакви митови, као што ни Свети Сава ни свети Лазар Косовски нису митолошке личности него наши свети преци који су нам утабили пут којим и ми треба да идемо у сусрет ка Христу Господу. Зато је од изузетне важности да се овим Заветима свакодневно надахњујемо и да нам они буду својеврсни оријентир

у свему што свако од нас чини у оквиру своје службе. Ако се будемо трудили да постанемо истински следбеници наших светих предака, а пре свих Светога Саве, тада наш идентитет као појединаца и као народа неће бити утемељен на нечему што зависи од разновразних променљивих историјских или геополитичких околности. Имајући пред собом пример Светога Саве, свако од нас бива подстакнут да свој живот утемељи на оном вечном Камену крајеугаоном Који за све нас јесте Господ наш Исус Христос. То је пут непрекидног узрастања у меру раста пуноће Христове (ср. Еф. 4, 13). Тај пут је узак и трновит, али једино нас он води у вечност. Управо то је, речено војним речником, *сѣраїеїја* којом се руководио Свети Сава, а коју је и нама, својим духовним потомцима, предао као Завет.

Као што рекох на почетку ове своје скромне беседе, ми данас у скоро свим областима друштвеног живота нашег српског народа можемо – али и треба – да говоримо кроз призму личности и дела нашег оца и Просветитеља Светога Саве. На тај начин ћемо у нашем светосавском народу разгорети пламен вере којом нас је просветио наш богомудри Свети Сава, а који су, нажалост, у неким не тако давним, али ипак прошлим временима наше историје различити чиниоци покушавали да потпуно угасе, у чему ипак, благодарећи помоћи Божјој и молитвама Светога Саве, нису успели. Многи чиниоци и данас различитим методама покушавају да тај светосавски пламен вере у српскоме народу угасе јер су свесни да је за наш народ тај пламен вере темељ нашег идентитета и постојања у овоме свету, али и духовно оруђе за наше спасење у будућем свету и веку, тојест у вечности. Стога је на нама да се уздамо у милост Божју и молитвену помоћ Светога Саве и да будемо верна чеда наше свете Цркве, коју, према речима Самога Господа Исуса Христа, „ни врата пакла неће надвладати“ (Мат. 16, 18).

Када је реч о војној служби, ми са благодарношћу Богу можемо да се радујемо чињеници да се и под сводовима овога часнога Дома данас прославља име Светога Саве, као што се оно прославља у многобројним образовним, научно-културним и другим јавним

Светосавска беседа

установама. Својеобразна спона војне службе са нашом светом Црквом, а самим тим и са личношћу Светога Саве, огледа се у служби војнога свештенства. Тачније говорећи, та спона се очитује у чињеници да се данас и у оквирима војне службе несметано одвија богослужбени живот и да припадници српске војске нису ускраћени за ту духовну нит која их спаја са њиховом Црквом, а тиме и са Светим Савом. Штавише, одвијање богослужбеног живота у оквиру војне службе, са војним свештеницима као духовним пастирима Цркве у редовима српске војске, и јесте својеврстан израз верности српскога народа Светосавском Завету, а који је, као што рекох, утемељен на Новом Завету Бога са људима у Личности Господа Исуса Христа.

Богослужбени и светотајински живот у Цркви, који подразумева и врлинско живљење, јесте духовна жила куцавица свакога православнога народа. То је добро знао Свети Сава и због тога се истрајно трудио да свој српски народ усмери и још више утврди управо на путу духовног узрастања у Господу. Стога је сваки вид следовања овом путу спасоносан, па тако и у оквирима војне службе, у чему посебно доприноси војно свештенство, као и могућност учествовања припадника војске у богослужењима и светим Тајнама Цркве.

Са друге стране, личност Светога Саве подсећа свакога од нас да се непрестано трудимо да будемо, попут њега, добри војници Христови, а то значи истински хришћани, добри и часни људи, било коју службу вршили и било које звање имали. Имајући пред собом лик и дело Светога Саве, сви ми стичемо духовно и морално надахнуће да се свакодневно трудимо да будемо бољи него што јесмо, а пре свега, како је говорио наш блаженопочивши патријарх Павле, да будемо људи. То нам је данас, можда више него икада, преко потребно, као што је потребно и да очувамо све оне традиционалне породичне вредности које су у наше дане посебно угрожене. То ћемо бити способни да остваримо једино ако – и као појединци, свако у својој служби, и као народ у целини – будемо следили пример и животни пут нашега оца и просветитеља Светога Саве.

Поврх свега, за свакога од нас Свети Сава може и треба да буде пример и узор оданог и верног служења Богу и Роду. На његовом примеру би требало да разумемо да служење Роду не може бити плодносно уколико није утемељено на служењу Богу. За Светога Саву је служење Богу и ближњима било извор и темељ свега што је чинио и управо зато је његово служење Роду уродило толиким дивним плодовима који су до данас очувани у српскоме народу. Као духовна деца Светога Саве дужни смо да те наслеђене плодове његовог служења Богу и Роду чувамо, али и да их даље умножавамо, свако у своме личном животу, па тако и у оквиру службе коју вршимо. Веома је важно да се трудимо да свакоме од нас Светосавље буде *философија живота*, по мудрим речима преподобног оца Јустина Ћелијског, а не да исто то Светосавље и Светосавски Завет доживљавамо као реликте из давне прошлости који немају никакве везе са нашом садашњошћу или пак будућношћу. Напротив! Управо је Свети Сава личност у којој се укрштају и наша прошлост и наша садашњост, али и будућност свих нас као његовог народа и његових духовних потомака.

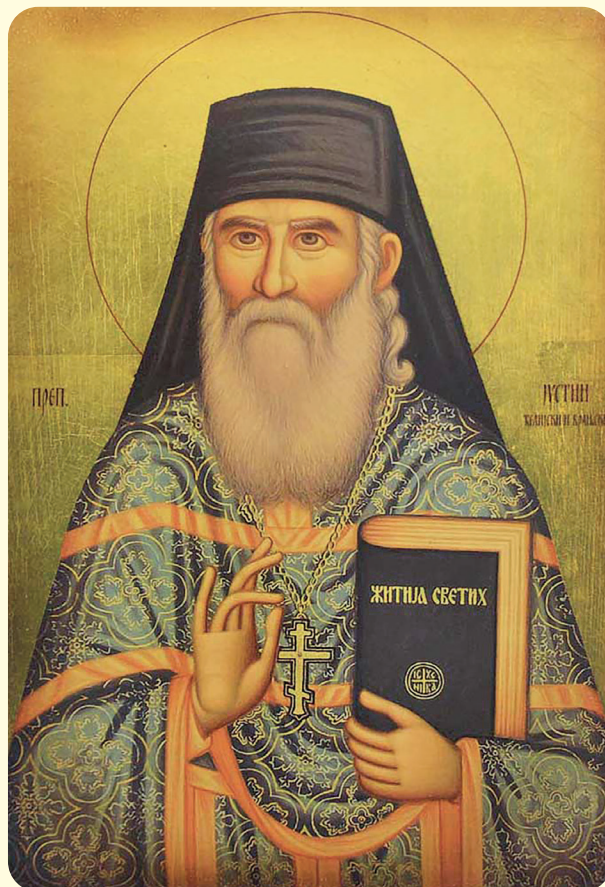
Управо је у наше дане, можда више него икада, потребно да – и као појединци и као народ – молитвено завапимо нашем Светом Сави да нам помогне да одолимо свим искушењима са којима се суочавамо; да нам он свагда буде молитвени заштитник и покровитељ пред Престолом Божјим; да нас умудри и просветли светлошћу Христовом која све просвећује и изгони свако зло из овога света; да нас увек, као своју рођену браћу, мири и уједињује у љубави, али и да нас чува од сваке неслоге и немира; да у нама пробуди љубав према Богу и ближњима, али и љубав према своме Роду; а изнад свега, да нам, као својој духовној деци, свагда буде учитељ *иуша који води у живој вечни*, да бисмо, попут светог апостола Павла, и ми од Бога били удостојени да радосно ускликнемо: „Добар рат ратовах, трку заврших, веру одржах!” (II Тим. 4, 7). Нека би Свемиловичи Бог, молитвама Светога Саве и свих светих, дао да тако и буде! Амин.

Катихета Бранислав Илић ЗНАЧАЈ СВЕТИХ ТАЈНИ КРОЗ ПРИЗМУ БОГОСЛОВЉА ПРЕПОДОБНОГ ЈУСТИНА ЋЕЛИЈСКОГ

Заједница са Господом је смисао и циљ живота у Цркви. Оно што свети Никола Кавасила назива *живошом у Христџу* поистовећено је са светотајинским животом у Цркви, у којем овде и сада антиципирамо реалност Царства небескога. Ако се наш живот пројављује искључиво у биолошком облику, он са смрћу и пропадањем губи сваки смисао. Оваплоћени Логос Божји, Који је Извор живота, даје смисао целокупном човековом постојању, јер се „Закон даде преко Мојсија, а благодат и истина постаде кроз Исуса Христа“ (Јов. 1, 17). Христос је Спаситељ пале људске природе. Свети Атанасије Велики ову надумну тајну јасно формулише речима: „Он (Христос) се очовечио да бисмо се ми обожили“ (свети Атанасије Велики, *О Очовечењу Боја Лојоса*, Беседа, Нови Сад 2017, стр. 213). Живот у Христу постаје делатан кроз свете Тајне које су утемељене и врхуне у светој Евхаристији, Тајни над Тајнама.

На питање шта су свете Тајне можемо одговорити: то су оне видљиве свештене радње које су прожете невидљивом благодаћу Духа Светога. Свете Тајне укључују и духовну и материјалну стварност. Освећујућа благодат Духа Светога дарује нам се кроз вештаствене (материјалне) елементе: воду, уље, хлеб и вино. Кроз свете Тајне се успоставља однос духа и материје какав ће постојати у будућем веку: „Исповедам једно крштење за опроштење грехова.“ У наведеним речима Символа вере спомиње се само света Тајна крштења јер кроз крштење људи постају чланови Цркве, а у Цркви потом примају и остале свете Тајне. И поред чињенице да је живот у Цркви у свеукупности саображен са светотајинским начином постојања, постало је уобичајено да се говори о седам светих Тајни, јер број *седам* означава пуноћу и савршенство. Међу седам светих Тајни обично се убрајају: крштење, миропомазање, Евхаристија, покајање, брак, свештенство и јелеосвећење. Нећемо,

Преподобни Јустин Ћелијски

међутим, погрешити ако кажемо да су свете Тајне, поред наведених, и неке друге свештенорадње као што су велико или мало водоосвећење, чин монашења или пак чин опела и остали свештени обреди Цркве. Према учењу појединих светих Отаца, молитвени и врлински живот у Цркви такође се поистовећује са светом Тајном. У богословском учењу преподобног Јустина Ћелијског о светим Тајнама уочавамо истину да је све у Цркви света Тајна, јер је све потопљено у неизрециву светост безгрешног Богочовека Господа Христа. Светитељ на више места недвосмислено истиче да свака света Тајна извире из Светајне Цркве и увире у њу, односно у Тајну Боговаплоћења. Није случајно што преподобни Јустин свете Тајне увек доводи у везу са светим

Литургичке теме

врлинама, желећи да нам поручи да су свете Тајне и свете врлине за сваког хришћанина два носећа стуба живота у Цркви Христовој. У прилог овоме говори и чињеница да у трећем тому *Доимашике* преподобног Јустина саставни део поглавља о светим Тајнама чини и светитељево учење о светим врлинама. Видимо да он често назива светом Тајном сваку нашу молитву, свако добро дело и сваки вид нашег саображавања животу по Јеванђељу.

Наше промишљање о значају светих Тајни наставићемо кратким освртом на сваку од њих. „Заиста, заиста вам кажем: ако се ко не роди водом и Духом, не може ући у Царство Божје” (Јов. 3, 5). Крштење је света Тајна у којој човек, кроз троструко погружење у воду, умире за грех и грешни живот, рађајући се за живот вечни. Сваки човек се кроз крштење присаједињује новом животу у Христу. Крштење је непоновљива света Тајна. Говорећи о светој Тајни крштења, преподобни Јустин Ћелијски доноси закључак да боголико биће човеково у светом крштењу добија сав бесмртни програм свога живота.

Миропомазањем новокрштени прима благодатне дарове Духа Светога који га чине припадником царског свештенства, што потврђују и следеће речи: „А ви сте род изабрани, царско свештенство, народ свети, народ задобијен, да објавите врлине Онога Који вас дозва из таме на чудесну светлост Своју” (I Петр. 2, 9). Ако је света Тајна крштења лично учешће у смрти и Васкрсењу Христовом, онда је миропомазање лично учешће у светој Педесетници. Миропомазање је света Тајна у којој се кроз помазивање светим миром новокрштеноме дарују благодатни дарови Светога Духа који га крепе, просветљују и усавршавају у духовном животу. При миропомазању се помазују чело, ради освећења и просветљења ума; прса, ради освећења чула; руке и ноге, ради освећења целокупне делатности и влада-

ња човечјег. Саставни део свете Тајне миропомазања јесте и пострижење власи као знак приношења новокрштеног на жртву Господу.

Евхаристија је света Тајна коју је установио Господ наш Исус Христос на Тајној вечери са Својим апостолима (Лук. 22, 19 – 20). Овом Тајном Црква актуализује Христово свештено искупитељно дело, пројављено у Његовој крсној жртви и Васкрсењу (Мат. 26, 26 – 27; Лук. 22, 17 – 19 и I Кор. 11, 23 – 26). Црква и Евхаристија су две нераздвојне реалности јер Нови Завет, из којег се рађа нови Народ Божји, јесте запечаћен крвљу Исуса Христа (Мат. 26, 26 – 28 и Марк. 14, 22 – 25). Евхаристија није само једно свештено дело већ срж свеколиког живота у Цркви. Света Евхаристија је Светајна Цркве јер се кроз њу остварује заједница између Бога и човека, а кроз човека и заједница Бога са свеколиком творевином. Евхаристија је Светајна Цркве јер кроз њу све остале свете Тајне добијају своју благодатну пуноћу и савршенство. Заједничарећи у Телу и Крви Господа Исуса Христа, ми се сједињујемо са Богом и са Духом Његовим у једно тело и један дух и постајемо су-

телесници Христови. Господ јасно позива: „Ако не једете Тело Сина Човечјег и не пијете Крви Његове, немате живота у себи” (Јов. 6, 53). Целокупну богословску мисао преподобног Јустина о светој Евхаристији могли бисмо сажети речима да се кроз њу, овде и сада, актуализује целокупни богочовечански Домострој спасења.

У светој Тајни покајања чланови Цркве, благодаћу Духа Светога и молитвом, примају опроштај грехова учињених после крштења, ради обнове заједнице са Богом и помирења са литургијском заједницом чији су чланови. Дакле, сваки учињени грех је промашај спасоносног циља и он нас као такав одваја од црквене заједнице. Сила опраштања грехова је обећана апостолима неколико пута (Мат. 16, 19 и 18, 17 – 18). Ова света Тајна је установљена

Литургичке теме

Спаситељевим речима: „Примите Духа Светога! Којима опростите грехе опраштају им се и којима задржите, задржани су” (Јов. 20, 22 – 23). Преподобни Јустин Ћелијски свету Тајну покајања поистовећује са духовним леком, сведочећи да покајање руши пакао у човековој души и приводи је у рај.

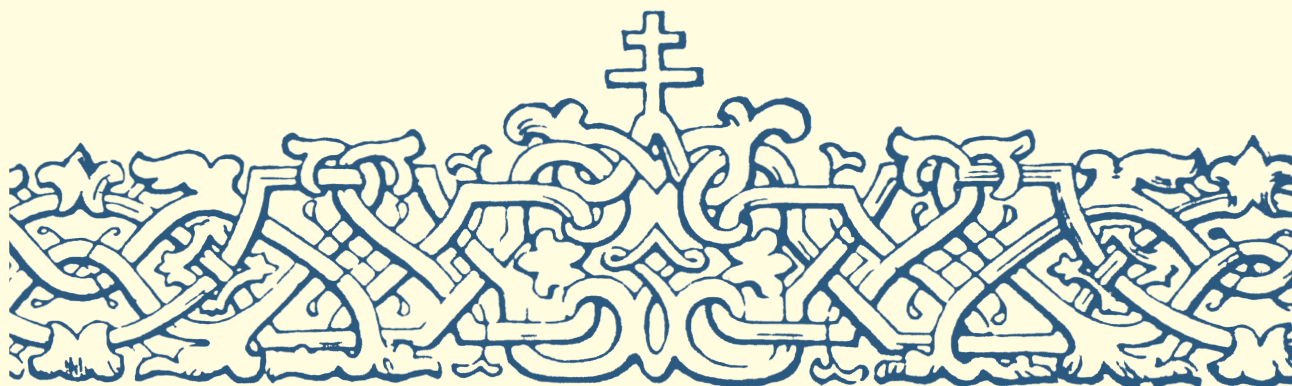
Светом Тајном брака Црква преображава природну везу мушкарца и жене у свету Тајну која је икона односа Христа и Цркве, а њиховом потомству даје благослов за живот у *домаћој цркви* – породици. О томе упечатљиво сведоче молитве чина свете Тајне брака. Поучавајући о овој светој Тајни, преподобни отац Јустин своју мисао темељи на речима светог апостола Павла: „Тога ради оставиће човек оца свога и матер своју и приљубиће се жени својој и биће двоје једно тело. Тајна је ово велика, а ја говорим о Христу и Цркви” (Еф. 5, 31 – 32).

У Посланици Јеврејима свети апостол Павле опширно говори о јединственом и непролазном свештенству Великог Архијереја Христа (ср. Јевр. 7, 21 – 28). Дела апостолска сведоче да су свети апостоли изабрали и рукоположили прве ђаконе и презвитере (Дела ап. 6, 1 – 7 и 14, 23). Кроз свету Тајну свештенства, благодаћу Духа Светога и полагањем руку епископа, одабрани чланови Цркве се постављају на одређене свештене службе – ђаконску, презвитерску и архијерејску. Када говори о светој Тајни свештенства, преподобни Јустин посебну пажњу посвећује служби епископа, будући да епископ на светој Литургији иконизује Господа нашег Исуса Христа, Јединог Истинског и Савршеног Свештено-

служитеља, „Који приноси и Који се приноси, Који прима и Који се раздаје” (*Молишва Херувимске ѿесме*).

„Злопати ли се ко међу вама? Нека се моли Богу. Је ли ко весео? Нека пева Богу. Болује ли ко међу вама? Нека дозове презвитере црквене и нека се моле над њим, помазавши га у име Господње. И молитва вере ће спасти болесника и подигнуће га Господ; и ако је грехе учинио, опростиће му се” (Јак. 5, 13 – 16). У наведеном одељку налазимо сведочанство о установљењу свете Тајне јелеосвећења. Поред тога, из овог одељка произилази истина да је исцељивање болних благодаћу Божјом било саставни део живота апостолске Цркве. Служба исцељивања није дарована само апостолима као појединцима већ је дарована Цркви као заједници. Јелеосвећење је света Тајна у којој свештенослужитељи помазују болне освећеним уљем ради њиховог исцељења и опроштаја учињених грехова, о чему сведочи и преподобни отац Јустин.

Из свега до сада наведеног долазимо до закључка да се, према учењу преподобног оца нашег Јустина Ћелијског, кроз свете Тајне сједињујемо са Спаситељем Христом. То можемо и сликовито приказати на следећи начин: када сунчева светлост уђе у кућу, тада светиљка која је запаљена у кући више не привлачи погледе присутних већ сунчеви зраци надјачавају светлост кућне светиљке. На исти начин благодат Божја улази у човека кроз врата светих Тајни и преображава га. Та врата је отворио Христос и никада их не затвара будући да је кроз свете Тајне свагда присутан међу нама.

Из летописа

Рашко Рамадански ПРВИ ПРОТОКОЛИ ХРАМА СВЕТОГ АРХАНГЕЛА МИХАИЛА У СЕНТИ

Српска Православна Црква баштини у Сенти дугу традицију. Прва богомоља, подигнута још почетком 18. века, услед дотрајалости замењена је новом, после 1751. године. Ово здање поносито стоји све до данас и краси сенћански Главни трг као најстарија сачувана зграда у овом потиском насељу. Овај храм, међутим, осим успоменâ на славне и богоугодне догађаје из прошлости, нажалост чува и сећања на тескобна времена, јер је Српска Православна Црква одувек делила судбину српског народа.

Током такозване Револуције 1848/1849. године, мађарске дебандаде су побиле сто четрдесет и шест српских становника Сенте, углавном нејачи, и опустошиле православни храм. Подробан списак жртава сачинио је сенћански парох Александар Николић, сведок ових ужасних догађаја. Протојереј Берисав Берић (1874 – 1938) преноси нам сећања Сенћана на март 1849. године у делу *Сенћа – Зборник њрилоâ за истџорију љрада*, које је 1935. године приредио професор Миливоје Кнежевић. Из његових белешки читамо: „Мађари у обести својој прешли су сваку границу човечности. Није им било доста убијања по српским кућама, улицама, салашима, већ оскрнавише и српску цркву. Направише од ње шталу за коње. Иконостас поломише, сабљама иконе исекоше, од свештеничких одежда начинише покриваче коњима својима. Безакоње своје крунисаше стрељањем невиних Срба – суграђана својих – пред портом нашом. Матице црквене, као и све остале списе, који су били чувани у цркви, спалише и побацаше да им није остало ни трага ни гласа.”

Узимајући у обзир обим ових разарања, од старог храма су, осим голих зидова и оштећених надгробних споменика, опстала само ретка знамења, попут антиминосa, старе, али уломљене камене крстионице, малог дела изворног живописа, затим једне Исаи-

ловићеве иконе Христа Пантократора, – не без видних светогрдних удараца сабље или косира, – као и неколико листова овдашњих црквених протокола. Из пера проте Берића потиче и први помен сачуваних фрагмената ових старих протокола. Даље, сазнајемо да су се ови вредни документи налазили у збирци Јована Јоце Вујића (1863 – 1934), чувеног народног добротвора и преданог колекционара старина и уметнина. Деценијама касније, растајући се од делова његове заоставштине због егзистенцијалних потреба, наследници Вујића су протоколе продали економисти Мирославу Фрику, који их је потом, охрабрен данашњим одличним условима чувања и подробном систематизацијом грађе, похранио у архиву Српске православне црквене општине у Сенти.

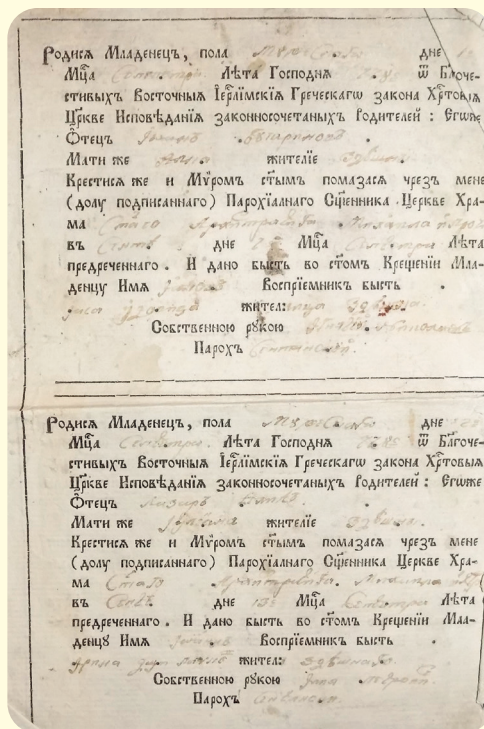
Од првих протокола српског православног храма у Сенти опстао је по један лист, односно по две странице, и то из књига крштених и венчаних. Из евиденције крштених располажемо са свега четири уноса, а из евиденције венчаних са шест. Рукописни записи умногоме су изгледали, услед стајања изван корица и изложености светлу или влази, али су срећом у великој мери још увек разговетни. Читајући протоколе, сазнајемо да су 1778. године, при цркви Светог архангела Михаила, од стране свештеника Игњатија Николића крштени: 5. августа Гавра, од оца Стефана Пецарског и мајке Марте, а 1. септембра Јован, од оца Јована Бугаринова и мајке Ане. Од стране свештеника Илије Петровића крштени су: 18. августа Арсен, од оца Василија Јанкова и мајке Иване, а 2. септембра Јован, од оца Лазара Франта (лат. Frandt?) и мајке Јулијане. Године 1807. у храму Светог архангела Михаила у Сенти венчани су: од стране свештеника Илије Петровића, 17. јануара Кирил Степанов и Ана, од оца Адама Манојлова (ића), имајући за кума Јована (?) из Сенте; 18. јануара Сава Сочин и Марија, од оца Георгија

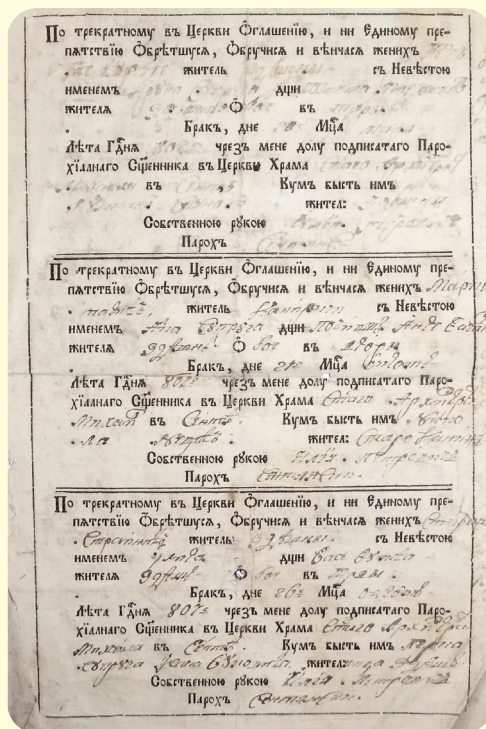
Из летописа

Васина, имајући за кума Раду Николина из Јозефова (Обилићева); 20. маја Петар (?) и Круна, имајући за кума Милутина Вукова из Сенте, 21. октобра Марко Татић и Ана, супруга покојног Анте Бабина, имајући за кума Николу (?) из Старе Кањиже, а 26. октобра Стефан Страјин и Јулија, од оца Васе Вуина, имајући Перку, супругу покојног Јована Вуковића из Сенте, за куму. Коначно, свештеник Георгије Поповић венчао је месеца јануара сина Павла Попова и Елу (Илону?), имајући за кума Георгија Бирцлина из Сенте.

Иако су многе српске светиње спаљене од Мађара 1848. и 1849. године, неке наше заједнице су, слутећи опасност, благовремено изместиле своју грађу на сигурнија места, попут Ковиља или Земуне. Тако су до данас остале сачуване старе српске црквене књиге из Кањиже, Мола и Бечеја. Нажалост, поред Сенте, страшна судбина задесила је, примера ради, и црквене општине у Ади, Бачком Градишту и Мартоношу. Овом приликом, ради сагледавања изворних одлика сенћанских протокола крштених и венчаних, консултовали смо изглед и садржај кањишких и молских књига, које се у оригиналима чувају у Историјском архиву у Сенти. Наиме, иако се ради о књигама које су се водиле руком, реч је о типским штампаним издањима, опремљеним предговором и упутством за вођење

Лист из Матичне књиге крштених храма у Сенти

Лист из Матичне књиге венчаних храма у Сенти

евиденције о крштеним, венчаним и умрлим парохиянима, са празним пољима за унос актуелних података. Из предговора сазнајемо да ови формулари за протоколе на територији Епархије бачке датирају из 1768. године и да су штампани у Сремским Карловцима са благословом митрополита карловачког Павла Ненадовића (1699 – 1768). Митрополит карловачки Павле, осим што је био духовник, основао је богословију у Сремским Карловцима, многе школе, фондове, архиве и библиотеке, као и црквени суд. Како се митрополит упокојио августа 1768. године, извесно је да су протоколи напустили штампу током прве половине године. Дакле, с обзиром на то да је штампани текст сенћанских протокола исти као онај у сачуваним кањишким и молским књигама, можемо претпоставити да је и он издат по налогу митрополита. Пошто евиденције, како у фрагментима из Сенте тако и у сачуваним протоколима из Кањиже и Мола, започињу 1770-их година, можемо претпоставити да су формулари пристигли у овај део Потисја тек на почетку осмедценије 18. века. Иако драстично десетковани, први протоколи храма Светог архангела Михаила у Сенти представљају изузетно сведочанство постојања и развоја овдашње српске заједнице и њеног духовног живота.

Поводи

Мила Ћатовић ОПСТАНАК ЋИРИЛИЦЕ

Удружење за одбрану ћирилице „Добрица Ерић” основано је у Београду 15. јуна 2009. године, са циљем заштите српског језика и враћања ћирилице у употребу као јединог српског писма код Срба. Уз православну веру и српски језик, ћирилица је трећи стуб српског народа. Удружење „Добрица Ерић” као своју славу прославља празник свјетих Кирила и Методија.

Добрица Ерић је песник ћирилице, песник који говори ћирилицу и као председник удружења истакао је следеће чињенице које ћемо навести у наставку. Ћирилица је обележје православне словенске културе и изложена је перманентној агресији Запада са циљем да се замени латиницом. На делу је систематска латинизација, католизација и глобализација српске културе као дела словенске културе, која се спроводи, између осталог, и путем науке о језику. Нема двоазвучности у српском језику. Српско писмо је само ћирилично писмо. Ћирилица је десет векова прво и једино српско писмо којим је написано све што је вредно у српској култури и писмености. Ћирилица је најпрепознатљивији спољашњи символ Српства и наше државне суверености. Кроз историју су ћирилицу забрањивали царица Марија Терезија, цар Фрања Јосиф, Хитлер, Павелић и, наравно, комунисти. У комунистичком периоду ћирилица је деградирана Новосадским договором из 1954. године, којим је први пут српски језик у Србији преименован у српскохрватски језик, а српски лингвисти, као послушници тадашњег режима, увели су хрватску латиницу у српски језик. Исправљање ове грешке лингвиста почело је њеном заштитом у Уставу Србије 1990. године, и то заслугом генијалног академика Радомира Лукића, професора

права. Насиље комуниста су наставили њихови наследници који у својству господара медија и даље третирају ћирилицу као нешто чега Срби треба да се стиде, као и целокупне своје прошлости.

Знајући наведено, друштво „Ћирилица” настоји да ћирилица у Србији не остане на нивоу фолклорног значаја и инсистира на увођењу рачунара који имају ћириличку тастатуру. Овоме се придружује и апел патријарха Порфирија

да штитимо ћирилицу као што је брани Црква, у шта спада и неприхватање Закона о родно осетљивом језику.

Удружење за одбрану ћирилице носи име Добрице Ерића јер је он имао привилегију да се роди у срцу Србије, у Грузи, где се говори и мисли на чисто српском језику. Као човек вичан ћирилици, он је стао у одбрану нашег писма у својој *Пркосној њесми*:

„Крив сам што сам Србин и православац.
Крив сам што пишем ћирилицом.
Крив сам што певам,
смејем се и псујем на ћирилици,
а понекад и лајем.
Крив сам и признајем
да не знам што знам
и да знам што не знам.
Ако не признам, црно ми се пише:
цео свет ће на моју земљу да кидише.
Руље бивших људи, лопова и гоља,
чопори робота и других монструма,
кидисаће на моју кућу, воћњаке и поља.”

Овим својим стиховима Добрица Ерић истиче одлучност да истрајава под притисцима да одржи свој национални идентитет, што поручује и нашим младим нараштајима.

Из школске клупе

Са часа веронауке ПРЕПОДОБНИ ПОРФИРИЈЕ КАВСОКАЛИВИТ – СВЕТИТЕЉ ЉУБАВИ

Катихета: Много пута смо у оквиру наших часова спомињали преподобног Порфирија Кавсокаливита и његове драгоцене поуке, испуњене љубављу. Није случајно што овог светогорског старца називамо светитељем љубави. Он је речју и делом сведочио љубав Христову, а своја духовна чеда и верни народ је упућивао на заповест о љубави према Богу, ближњима и свеколикој творевини. Подсетићу вас: преподобни Порфирије Кавсокаливит је рођен 1906. године у селу Свети Јован на острву Евији, добивши на крштењу име Евангелос. У тринаестој години живота је отишао у један сурови предео Свете Горе, познат под називом Кавсокаливија, где се настанио у скиту Свете Тројице. Тамо је провео пуних шест година. Из здравствених разлога се вратио на Евију, где се настанио у манастиру Светога Харалампија. У двадесетој години

живота удостојен је ђаконског и презвитерског чина, а годину дана касније прешао је у манастир Светога Николаја на острву Евији. Године 1940. старац Порфирије одлази у Атину, где је до 1973. године био духовник храма при поликлиници на централном атинском тргу Омонији. Касније одлази у Милеси, у Атици, где је васпоставио манастир Преображења Господњег. Будући да му је Господ на чудесан начин открио дан упокојења, Старац се 2. новембра 1991. године повукао у своју келију на Светој Гори, где се упокојио 2. децембра исте године. Тако је његов монашки пут почео и завршио се на Светој Гори. Иако је већи део живота провео изван Свете Горе, старац Порфирије је по начину живота и подвига увек био Светогорац. Сигуран сам да су многи од вас имали прилику да читају и да се надахњују поукама преподобног Порфирија,

Дуња Симичић, 2. разред основне школе „Ђура Јакшић“, Чуруг

Из школске клупе

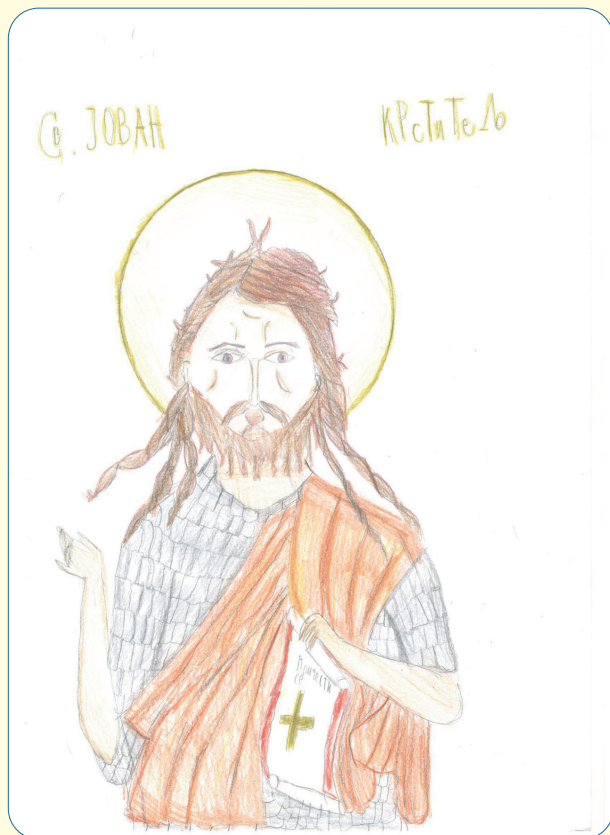
па бих волео да чујем како сте ви доживели читање светитељевих пастирских поука.

Тијана: Ја сам добила на дар књигу са поукама преподобног Порфирија. Пре читања књиге потрудила сам се да прочитам кратко светитељево житије и да сазнам нешто више о њему. После читања његовог богатог животописа, није прошло дуго времена и ја сам почела да читам књигу која носи наслов *Свешти Порфирије Кавсокаливић – подвижник љубави, прозорљиви чудотворац*. Из самог садржаја књиге сам схватила дубину светитељеве привржености Христу. Он је из те чудесне и постојане привржености црпео све оне поуке којима је поучавао своја чеда, а и нас данас поучава кроз ова драгоцене сведочења. Старац Порфирије је имао дар да Христа види и препозна свуда: тражио је Његов траг у цвећу, у птицама, у звездама; чак је и са стенама и са камењем беседио о духовним стварима које му је Господ откривао. Све је у његовом животу било чудесно – од рођења, преко одласка на Свету Гору, која је прекрасни пери-

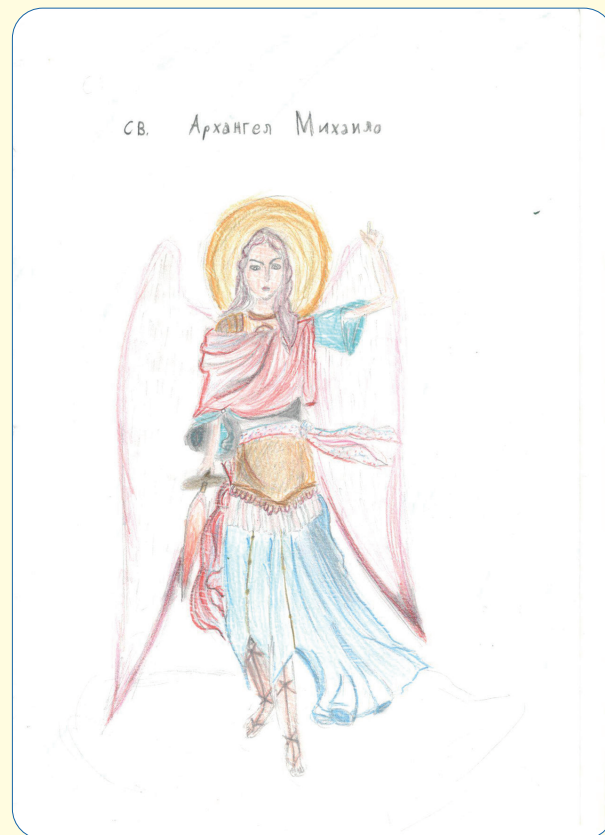
вој или врт Пресвете Богородице, до његовог пастирског деловања у Атини. Чудесни дар прозорљивости је нешто по чему је овај вољени светитељ био посебно познат. Читајући поуке старца Порфирија и размењујући касније утиске са родитељима који су пре мене прочитали књигу, дошла сам до закључка да је реч коју преподобни Порфирије упућује јасна свима, независно од узраста. Њега разуме и дете и старац. После читања поука старца Порфирија, често сам имала потребу да то читање завршим молитвом, што вероватно није случајно, јер светитељ поукама и пастирским саветима милује душу читаоца и уводи је у молитвену атмосферу. То је мој искрени доживљај.

Катихета: Тијана, хвала ти на овим речима! Да ли би желела још нешто да додаш?

Тијана: Приметила сам да је Старац често говорио да не треба истеривати мрак из собе већ напросто отворити рупицу на зиду да уђе светлост и тада ће мрак нестати. Јер, како то објашњава свети Старац, када Христос

Вања Страживук, 3. разред
основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад

Лорена Педерђини, 3. разред
основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад

Из школске клупе

дође, силе таме немају шта да траже у нама. Стога је задобијање Христа била суштинска ствар коју је тражио од својих духовних чеда.

Катихета: Преподобни Порфирије је био човек богослужења и он је у свакоме човеку гледао само врлину и само оно што је добро. Децо, учињено добро никада није једносмерно, оно није упућено само на нашег брата или сестру којима чинимо добро већ за крајњи циљ има прослављање Бога. Ми не можемо чинити добра дела без помоћи Божје. Божја педагогија нас учи да волимо своје ближње и чини нас способнима за вршење добра, а то нас својим животом и делима подсећа преподобни Порфирије Светогорац, светитељ који је у свом бићу вером и љубављу оваплотио сваку врлину. Хришћански живот увек подразумева чињење врлине и љубави која се прожима вером. Наши светитељи, а међу њима и савремени светитељ о којем говоримо, чинили су добра дела градећи себи дела непролазна и вечна тамо где мољак и рђа не квари и где лопови не поткопавају и не краду (ср. Мат.

6, 19), остављајући нама пример како се добра и благословена дела награђују од стране Господа. У својим поукама старац Порфирије често истиче да, чинећи добро, ми сејемо оно што је вечно и што доноси вечне плодове који не труле.

Александар: Читао сам да је старац Порфирије имао дар непрестане молитве, а посебно сам запамтио да светитељ у својим пастирским саветима истиче да човек и када се моли у првом лицу јединине, на пример речима: „Пресвета Богородице, спаси ме“, он у тој молитви обухвата и друге људе, јер сваки човек је саборно биће.

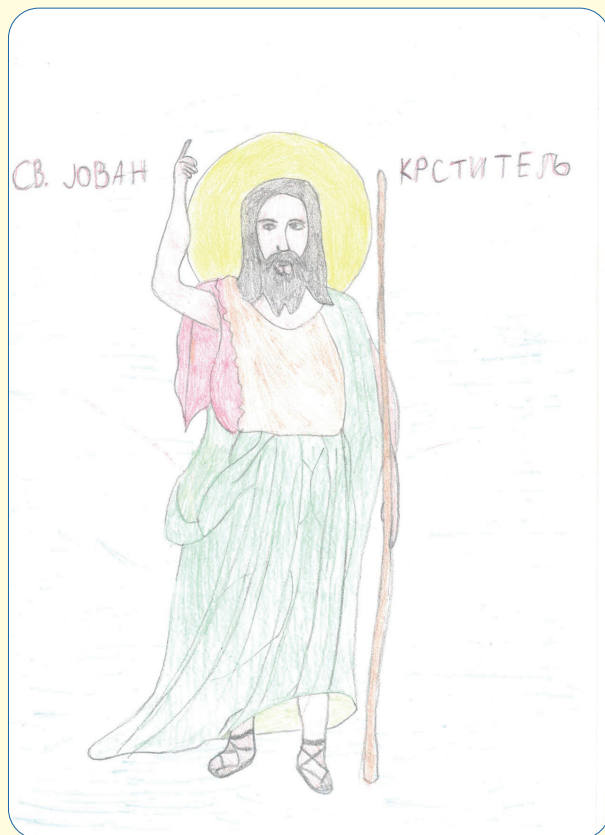
Катихета: Како си ти разумео ову поуку?

Александар: Схватио сам ове речи као позив на заједништво, јер када ја примам благослов Божји, тај благослов примају и моји ближњи. Молитва је најлепши тренутак заједништва.

Катихета: Старац Порфирије је живео Христом и у свему је видео Христа – и у свом уму, и у свом срцу и у свом свеколиком бићу.

Катарина Петровић, 4. разред
основне школе „Ђура Даничић“, Нови Сад

Лена Чобановић, 4. разред
основне школе „Ђура Даничић“, Нови Сад

Из школске клупе

То видимо из његових поука. Преподобни Порфирије кроз својеврсни троугао осликава кретање љубави по којој би требало да живимо. Тај троугао је: Христос, Црква и ближњи. Старац Порфирије је истицао да ако човек жели да постане хришћанин, он мора прво постати песник, имајући у виду стање душе која је обузета љубављу ка Христу. Песничко срце је слободно од рачунања на корист.

Милица: Вероучитељу, споменули сте да је преподобни Порфирије имао дар прозорљивости. Знате ли неки пример како се тај његов дар пројавио?

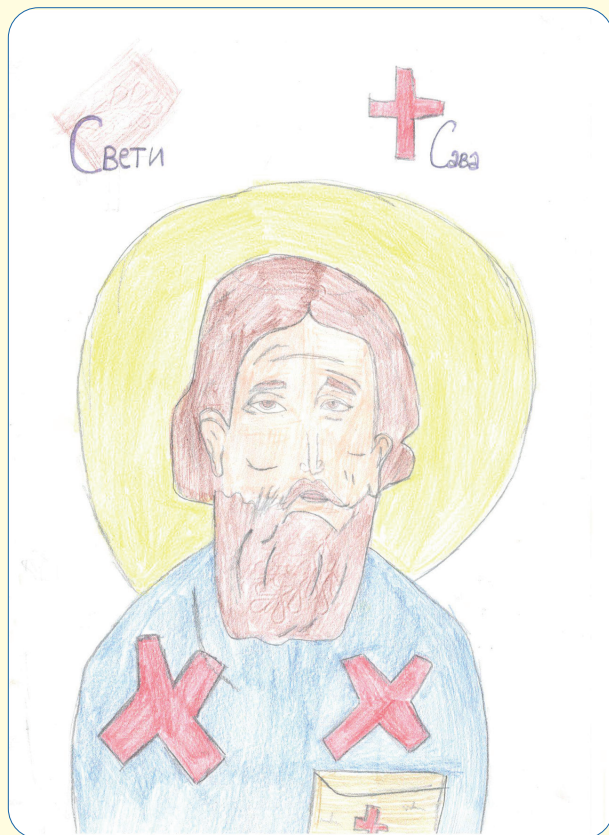
Катихета: Старац је целог живота носио крст многобројних телесних болести и слабости. Болести које је код других молитвом благодатно исцељивао, код себе је свесно подносио желећи да што дубље састрадава са невољницима и страдалницима. Као плод његове жртвене љубави и истрајности у подвигу, Господ му је даровао велике благодатне дарове. Пред Старцем су нестајале временске и просторне баријере, а откривале су се ши-

рине и дубине људских душа и срца. Из сведочанстава знамо да он никада није физички походио Србију, али је, благодарећи дару прозорљивости, овај простор видео јасно као да је свакога дана ту боравио.

Игор: Иако је био скромног формалног образовања, старац Порфирије је био и генијални проналазач. Познато је да је својевремено пронашао специфичну рецептуру тамјана спојеног са брикетом. У тим годинама, када технички напредак није био изражен као данас, Старац је без помоћи стручњака конструисао радио-пријемник да би слушао црквену радио-станицу.

Катихета: Уверен сам да ће вас наш разговор са овог часа подстаћи да се чешће надахњујете поукама преподобног старца Порфирија, јер, како сте и сами рекли, његове поуке су увек живе, актуелне и свима разумљиве.

Приредио катихета Бранислав Илић
са ученицима другог разреда средње школе
„Светозар Милетић” у Новом Саду

Вишња Грубор, 4. разред
основне школе „Ђура Даничић”, Нови Сад

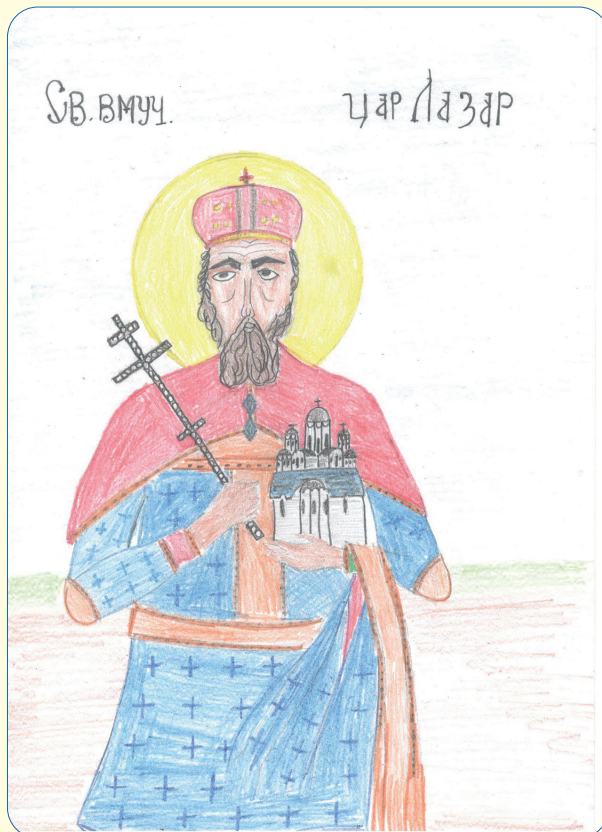
Лена Матић, 4. разред
основне школе „Ђура Даничић”, Нови Сад

Из школске клупе

Јован Иванишевић, 3. разред
основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад

Димитрије Регаљац, 5. разред
основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад

Вукашин Јанковић, 5. разред основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад

Актуелности

Освећење крстова за храм у Вајској

На празник преподобне матере Параскеве, у понедељак, 14/27. октобра 2025. године, Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин, викар Митрополита бачког, началствовао је вечерњим богослужењем у порти храма Преподобне матере Параскеве у Вајској, уз саслужење свештенослужитеља Епархије бачке. По завршетку вечерњег бо-

Епископ Дамаскин освећује крстове у Вајској

гослужења, Преосвећени епископ Дамаскин је извршио чин освећења крстова за храм у изградњи у Вајској. После чина освећења крстова, он је благословио славске дарове које је принео овогодишњи славски кум, г. Горан Ђурић. Залог кумства за идућу годину преузео је г. Живко Петковић.

Обраћајући се верном народу, владика Дамаскин је пренео благослов Високопреосвећеног Митрополита бачког господина др Иринеја и поздравио све присутне. У наставку, Епископ мохачки је нагласио: „Пролазећи поред овога храма, а видећи на њему крстове, сетимо се да је крст знак саможртвене и благословене љубави Божје. Управо у светоме храму, где се одвијају молитвословља, свете службе и свете Тајне, улазимо у сусрет, у загрљај и у сједињење са Богом у светој Тајни Евхаристије.”

Епископ мохачки Дамаскин је потом уручио Орден светог краља Милутина Радовану Вуковићу из Бођана, који му је доделио Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве на предлог Митрополита бачког г. Иринеја, у знак признања за делатну љубав према Цркви, показану кроз велику помоћ пружену поводом изградње храма Преподобне матере Параскеве у Вајској. Архијерејске грамате признања додељене су: Мирку Николићу из Вајске, Небојши Алавањи из Бођана и Милошу Рацкову из Бођана, за оданост светој православној вери и љубав према светој Православној Цркви, на делу показану кроз помоћ и допринос у духу задужбинарских и добротворних традиција светог Православља у српском народу.

Протојереј Милан Узуров, парох у Бођанима и Вајској, захвалио је Епископу мохачком Дамаскину на љубави и части коју је указао свима присутнима учешћем у богослужбеној прослави храмовне славе. На самом крају, најмлађи чланови литерарно-музичког удружења „Свети Сава” из Вајске су извели кратак културно-уметнички програм, који је припремила васпитачица Блаженка Давидовић. Богослужењу су присуствовали госпођа Лела Милиновић, председница општине Бач, жупник Горан Вилон, представник Римокатоличке Цркве, и верни народ из Вајске и Бођана.

Представљена Сјоменица Појрома у Бачкој 1941 – 1942. године

У уторак, 28. октобра 2025. године, у оквиру Сајма књига у Београду, на штанду издавачке делатности Министарства одбране Републике Србије представљена је Сјоменица Појрома у Бачкој 1941 – 1942. године. Госпођа

Актуелности

Са представљања *Својенице Појрома у Бачкој 1941-1942. године*

Мирјана Сандић, уредник књиге, нагласила је да је у питању дело које представља трајни подсетник да је сећање наша обавеза према страдалницима Погрома извршеног на територији Бачке 1941. и 1942. године. Жеља да се не забораве невинне жртве и обавеза да се сећање на Погром у Бачкој сачува за будуће нараштаје били су мотиви којима су се у стварању ове књиге водили њени аутори протојереј-ставрофор Владан Симић, протођакон Мирослав Николић и г. Петар Ђурђев.

Историچار Петар Ђурђев је осветлио историјски контекст небивалог масовног ратног злочина Хортијеве Мађарске над Србима и Јеврејима, чији циљ је био измена етничке, демографске и биолошке структуре Бачке. Доношењем низа дискриминаторних закона озваничено је насиље над српским цивилима и њихово расејавање. Свакодневне елиминације истакнутих чланова српске заједнице прерашће у страховити Погром широм Бачке: од Чуруга, Шајкаша, Госпођинаца и Мошорина, преко Лока, Титела, Гардиноваца, Вилова, Жабља, Темерина, Србобрана... У историјском памћењу српског народа посебно место заузимају страдања Срба на Савиндан у Бечеју и на Јовањдан у Новом Саду. „Данас најлепша новосадска плажа *Шйранд* током Погрома је била место страдања хиљада мученика бачких. У њихову славу и част на том месту ћемо подићи храм Божји и меморијални центар у

коме ћемо чувати истину бољећи се против заборава”, закључио је г. Ђурђев.

Протојереј-ставрофор Владан Симић, дугогодишњи члан Одбора за обележавање годишњице Рације и један од прегалаца у неговању културе сећања на Погром у Бачкој, подсетио је присутне да је Свети Архијерејски Сабор 2022. године донео одлуку о канонизацији мученика бачких и њиховом убрајању у диптихе светих Српске Православне Цркве. „Ове невинне жртве, свештенослужитељи и многи мушкарци, жене и деца, угледајући се на свете

претке из рода нашега, хришћански часно претрпеше велико страдање ради своје вере и пређоше ка Господу, задобивши мученичке венце из руке Христа Бога. Прва жртва међу прослављеним свештенослужитељима био је парох сантовачки Милош Апић, а за њим је пострадало још шеснаест свештеника из Сомбора, Новог Сада, Белог Манастира, Мошорина, Ђурђевог, Госпођинаца, Жабља и Титела. Заједно са две хиљаде Чуружана пострадала су и њихова два пароха. У времену прекрајања историје свакодневно је присутна манипулација жртвама, па тако постоји наратив да су мученици бачки уствари жртве пале за слободу у народно-ослободилачкој борби. Свесно се умањује њихов тачан број, који иначе никад није ни утврђен, а намерно се заборавља да су многи од оних који су преживели Погром доживели нова страдања од комунистичких власти, док су свете жртве деценијама гуране у заборав”, нагласио је протојереј-ставрофор Владан Симић.

Он је подсетио на трагичне чињенице да су бачки Срби и Јевреји насилно депортирани у злогласни систем од тринаест логора, да је том приликом исељено преко педесет хиљада Срба, да извештаји надлежног архијереја говоре да је са радом престало десет црквених општина и парохија, да је побијена петина свештеника Епархије бачке, да су ма-

Актуелности

настири Бођани и Ковиљ претрпели разарања, а њихови монаси протерани. Подсетио је и на то да је мађарски родољуб др Ендре Бајчи-Жилински упутио меморандум регенту Хортију у којем је осудио Погром над Србима и Јеврејима и навео да је, по извештајима које је добио са терена, током 1941. и 1942. године у Бачкој страдало шеснаест хиљада Срба и Јевреја свих узраста. Протојереј-ставрофор Владан Симић је изнео и крајње забрињавајући податак да ни данас у школском програму у Србији не постоји наставна јединица о Погрому у Бачкој.

Тема излагања трећег коаутора књиге, протођакон Мирослава Николића, управника Ризнице Епархије бачке и вредног истраживача епархијског и градског архива, била је делатност светогла владике Иринеја Ћирића у време Погрома у Бачкој.

„Човек који је из логора Шарвара у Мађарској спасао хиљаде малишана после рата је проглашен народним непријатељем, колаборантом и сарадником окупатора. Широм Бачке са свештеницима и верним народом је збринуо скоро три хиљаде малишана и две стотине мајки и одојчади, основао епархијску болницу у Новом Саду, бринуо о утамниченим свештеницима и присилно мобилисаним људима. Несвакидашњим дипломатским даром је ублажио страдање своје пастве и очувао канонско јединство Српске Православне Цркве на територији Епархије бачке”, нагласио је протођакон Николић.

На крају, аутори су захвалили свима који су подржали њихов рад, а посебно Високопреосвећеном Митрополиту бачком г. Иринеју, министрима одбране у прошлом и садашњем мандату и сарадницима из Медија-центра „Одбрана” и истакли да су током заједничког рада на различитим врстама грађе – а посебно у депоима градског и покрајинског архива, где су истраживали извештаје Анкетне

комисије и сачувана сведочења преживелих – дошли до драгоцених црквених докумената, свештеничких извештаја и летописа који су по први пут објављени у представљеној књизи.

Извор: Информативна служба
Српске Православне Цркве

Речна флотила прославила свог небеског заштитника

Са благословом Његовог Високопреосвештенства Митрополита бачког господина др Иринеја, у петак, 18/31. октобра 2025. године, на празник светог апостола и јеванђелиста Луке, Епископ липљански и војни господин Доситеј је началствовао на светој Литургији у војном параклису Светог Стефана Штиљановића у касарни „Александар Берић” у Новом Саду. Епископу Доситеју су саслуживали

Литургијска прослава славе Речне флотиле

вали протојереј Предраг Докић, главни војни свештеник, мајор, протонамесник Љубиша Човић, капетан прве класе, презвитер Александар Шарчански, капетан прве класе, као и ђакони Стевица Дувњак и Дамјан Љујић. На крају свете Литургије, Епископ липљански г. Доситеј је извршио чин благосиљања славских дарова поводом славе христољубивог војинства Речне флотиле.

Актуелности

Молитвено учешће у духовној светковини узели су пуковник Дарко Стричић, капетан бојног брода и командант Речне флотиле, као и припадници Речне флотиле. Полазници Школе црквеног појања „Свети Јован Дамаскин“ су појањем увеличали празничну атмосферу. Благословену кумовску дужност је часно изнео капетан прве класе Рајко Гујаничић.

Света Литургија и парастос у Саборном храму у Новом Саду

На дан Митровских задушница, у суботу, 1. новембра 2025. године, у Саборном храму у Новом Саду, у наставку јутрења је служена света Литургија којој су молитвено присуствовали Високопреосвећени Митрополит бачки г. Иринеј и Преосвећени Епископ мохачки г. Дамаскин. После заамвоне молитве, Митрополит бачки г. Иринеј је, уз саслужење Епископа мохачког г. Дамаскина и свештенослужитеља Саборног храма, служио парастос пострадалима на Железничкој станици у Новом Саду и свим упокојеним православним хришћанима.

После отпуста свете Литургије, Високопреосвећени владика Иринеј се обратио присутнима следећим речима: „Драга браћо и сестре, као и свих претходних година, и ове године на данашњи дан – који наш народ зове Задушнице, тојест дан молитве за душе упокојених – принели смо и ми молитве за све од памтивека упокојене. Данас се помињу сви покојници, за све њих се молимо. Многи од вас су такође донели имена својих покојних. Нисте их можда сва чули јер би веома дуго трајало њихово гласно читање, али су тихим гласом од стране наших свештеника и ђакона сва имена поменута. Уз сва та имена – имена ктитора, тојест оснивача овога храма, његових свештеника и парохијана, добротвора и

приложника, кроз векове, до данашњег дана – споменута су и имена наше браће и сестара пострадалих пре годину дана, на данашњи дан, у нашем граду. Наравно, ми их помињемо непрекидно, свакога дана на богослужењу, а на светој Литургији посебно током ове прве године од њиховог страдања и упокојења. Биће помињани и убудуће на проскомидији, на самом почетку свете Литургије, и у току Литургије, али не гласно као до сада, него тишим гласом, као што помињемо и друге преминуле. То је све у духу и по традицији наше Цркве, по вековној устаљеној и освештаној пракси, како су се молили и наши часни преци и претходници.

Данас, дакле, нема никаквог безнађа, никаквог очаја, никакве безутешне туге, акамоли свођења свега на неке неопаганске култове, квази-култове и начин сећања на покојнике који је крајње необичан и тежак за схватање, барем нама верујућима. У сва-

Парастос у Саборном храму у Новом Саду

ком случају, молитва је неопходна, нада на Господа исто тако, и наше је чврсто уверење – управо на основу наше вере, на основу Јеванђеља, на основу речи Божје – да они који невино пострадају нису помрли, нису отишли у ништавило, него да их је Господ примио у Своје вечно наручје, у вечну и неразориву заједницу љубави са Њим и са свима спасенима и светима.

Актуелности

Са тим осећањима и са том вером и ми данас узносимо – и током свете Литургије и на овом парастосу – молитве не само за један број или за једну групу наших покојника него за све од памтивека упокојене слуге Божје. Нека њима Господ дарује Царство небеско, а вама свима и свим људима, свему роду људском, сваки благослов и свако вечно добро! Нека им Бог дарује Царство небеско и вечан им спомен!”

Светој Литургији и парастосу у Саборном храму су присуствовали госпођа Маја Гојковић, председница Покрајинске владе, г. Немања Старовић, министар за европске интеграције, госпођица Сара Павков, министар заштите животне средине, г. Жарко Мићин, градоначелник Новог Сада, госпођа Дина Вучинић, председница Скупштине Града Новог Сада, г. Ђурађ Јакшић, заменик градоначелника Новог Сада, госпођа др Весна Туркулов, директор Универзитетског клиничког центра Војводине, г. Мухамед Зиљкић, муфтија војвођански, г. Бранислав Кулик, свештеник Словачке Евангеличке Цркве а. в. у Новом Саду, и многобројни верни народ.

Прослављен Ђурђиц – слава Града Новог Сада

У недељу, 3/16. новембра 2025. године, на празник Обновљења храма Светог великомученика Георгија, литургијским сабрањем у Саборном храму у Новом Саду прослављена је слава Града Новог Сада. Богослужбена прослава Ђурђица је отпочела у навечерје празника празничним бденијем у Саборном храму Светог великомученика Георгија, којем је молитвено присуствовао Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин. После бденија, одржана је свечана академија у Српском народном позоришту.

Чин благосиљања славских дарова поводом славе Града Новог Сада

На дан славе Града Новог Сада, свету архијерејску Литургију у Саборном храму је служио Преосвећени Епископ мохачки господин Дамаскин, уз саслужење свештенства Епархије бачке и новосадских ђакона. После прочитаног јеванђелског зачала, по благослову владике Дамаскина, протојереј-ставрофор Милош Весин је произнео празничну беседу.

После заамвоне молитве, Преосвећени владика Дамаскин је благословио славске дарове које су, у славу Божју, а у част светог великомученика Георгија, принели кумови Ранко и Јелка Рајовић. По отпусту свете Литургије, епископ Дамаскин је свима присутнима честитао празник, а свечарима славу, преневши благослов Високопреосвећеног Митрополита бачког др Иринеја.

После свете Литургије, у свечаној дворани Градске куће у Новом Саду, Епископ мохачки г. Дамаскин је освештао славске дарове, уз саслужење протојереја-ставрофора Милоша Весина и ђакона Милована Крстића. Потом је владика Дамаскин градоначелнику и сабрањима пренео молитвене поздраве Митрополита бачког господина др Иринеја и честитао им градску славу. Свечаности у Градској кући су присуствовали представници традиционалних Цркава и верских заједница, као и друге угледне личности културног и друштвеног живота Новог Сада.

Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ МИТРОПОЛИТА БАЧКОГ Г. ИРИНЕЈА Јун – децембар 2025.

ЈУН	
2.	У Владичанском двору у Новом Саду примио протојереја-ставрофора Дарка Ђога, ванредног професора на Православном богословском факултету „Свети Василије Острошки” у Фочи.
5.	У Саборном храму у Новом Саду крстио и миропомазао Василију, ћерчицу ђакона Дамјана Љујића.
8.	Педесетница; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
9.	У свечаној дворани Матице српске присуствовао предавању које је одржао професор др Горан Васин, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, на тему „Епоха преломних догађаја: Карловачка митрополија у дугом 19. веку”. Истог дана, у новосадској Змај-Јовиној улици присуствовао отварању манифестације „Улица отвореног срца – Бајрамска софра у Новом Саду”, у организацији Исламске заједнице Србије.
10.	У Руској Амбасадџи у Београду присуствовао пријему поводом <i>Дана Русије</i> . Истог дана, у Владичанском двору у Новом Саду примио протојереја-ставрофора Милоша Весина.
11.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Епископа моравичког г. Тихона.
12.	У Владичанском двору у Новом Саду примио г. Андреја Хошева, сарадника Секретаријата Одељења за спољне црквене везе Московске Патријаршије у Сектору за међуправославне односе.
13.	У Владичанском двору у Новом Саду примио г. Милорада Вучелића, оснивача београдског недељника <i>Печай</i> .
17.	У Владичанском двору у Новом Саду примио јеромонаха Амвросија Весића из Атинџе.
19.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.
20.	У Владичанском двору у Новом Саду примио протојереја Мирослава Чолаковића, секретара Епархијског управног одбора Архиепископије београдско-карловачке.
26.	У свечаној дворани Црквене општине новосадске присуствовао пригодној свечаности поводом одласка протојереја-ставрофора Радована Лазића у мировину.
29.	У манастиру Васкрсења Христова у Каћу служио свету архијерејску Литургију, и том приликом извршио чин монашког пострига (мале схиме) искушенице Смиље Миланов, давши јој монашко име Јустина.
30.	У Бијељини, на позив Митрополита зворничко-тузланског г. Фотија, присуствовао свечаном отварању епархијске ризнице „Лонгин Зограф”.

Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

ЈУЛ	
3.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.
14.	Учествовао у раду Управног одбора на Православном богословском факултету „Свети Василије Острошки” у Фочи.
22.	У Владичанском двору у Новом Саду примио господина Страхињу Секулића, директора Агенције за реституцију, и госпођу Јасну Селаковић, директорку подручне јединице Агенције за реституцију у Новом Саду.
25.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Епископа шабачког г. Јеротеја и г. Душана Стокановића, управника Информативно-издавачке установе Српске Православне Цркве.
26.	У Светоархангелској обитељи ковиљској саслуживао на светој архијерејској Литургији, на којој је началствовао Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије, поводом манастирске славе.
28.	У Владичанском двору у Новом Саду примио г. Жарка Мићина, градоначелника Новог Сада.
30.	У Владичанском двору у Новом Саду примио јеромонаха Ермолаја, сабрата Светоархангелске обитељи у Ковиљу, са гостима из Грчке.
31.	У Владичанском двору у Новом Саду примио протојереја Жељка Латинковића и протонамесника Леа Малешевића, координаторе Катихетског одбора Епархије бачке.
АВГУСТ	
3.	У Сремским Карловцима присуствовао помену и Дану сећања на све Србе, страдале и прогнане у хрватској злочиначкој акцији <i>Олуја</i> .
4.	У Владичанском двору у Новом Саду примио монсињора Антуна Шкворчевића, пожешког бискупа емеритуса.
5.	У Владичанском двору у Новом Саду примио протојереја Жељка Латинковића и протонамесника Леа Малешевића, координаторе Катихетског одбора Епархије бачке.
6.	У Владичанском двору у Новом Саду примио теолога докторанда г. Немању Андријашевића.
12.	У свечаној дворани Црквене општине новосадске присуствовао пригодној свечаности поводом одласка протојереја-ставрофора Недељка Зубовића у мировину.
13.	У Владичанском двору у Новом Саду примио др Владимира Рогановића, директора Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама, и др Николу Бањца.
14.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Епископа западно-европског г. Јустина. Истог дана, примио професора др Драгана Станића, председника Матице српске, и г. Селимира Радуловића, управника Библиотеке Матице српске.
18.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Митрополита крушевачког др Давида и архимандрита др Прокопија (Тајара) из Антиохијске Патријаршије.
19.	Преображење Господње; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.

Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

21.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода. Истог дана, у Патријаршијском двору у Београду присуствовао састанку Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија са монсињором Вјекославом Хузјаком, бискупом бјеловарско-крижевачким и председником Комисије Хрватске бискупске конференције за екуменизам, и монсињором др Антуном Шкворчевићем, пожешким бискупом емеритусом, претходним дугогодишњим председником Већа за екуменизам Хрватске бискупске конференције.
23.	У дворани парохијског дома при храму Светих Кирила и Методија у Новом Саду присуствовао састанку вероучитеља и катихетâ Епархије бачке.
28.	Успење Пресвете Богородице; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
СЕПТЕМБАР	
16.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.
18.	Присуствовао седници Изборног и Наставно-научног већа, као и седници Савета, на Православном богословском факултету у Београду.
21.	Рођење Пресвете Богородице; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
22.	У Владичанском двору у Новом Саду примио госпођу Адријану Месаровић, потпредседницу Владе Републике Србије и министра привреде у Влади Републике Србије. Истог дана, примио Епископа моравичког г. Тихона и протојереја Ђорђа Стојисављевића, шефа Кабинета Патријарха српског, и г. Душана Стокановића, управника Информативно-издавачке установе Српске Православне Цркве.
23.	У манастиру Копорину присуствовао пригодној свечаности поводом одласка у мировину Митрополита браничевског др Игнатија са места редовног професора на Православном богословском факултету.
24.	У Патријаршијском двору у Београду присуствовао састанку Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија са професором др Дарком Танасковићем и професором др Чедомиром Антићем.
25.	У Владичанском двору у Новом Саду примио г. Страхињу Секулића, директора Агенције за реституцију, и госпођу Јасну Селаковић, директорку подручне јединице Агенције за реституцију у Новом Саду. Истог дана, у Аеро-клубу у Београду, присуствовао свечаности поводом 50. рођендана г. Владимира Рогановића, директора Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама.
27.	Воздвижење Часнога Крста – Крстовдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду. После свете Литургије примио протонамесника Бранислава Ђурагића из Новог Сада и јеромонаха Силуана, сабрата манастира Григоријата на Светој Гори.
29.	Присуствовао седници Савета Високе школе – Академије Српске Православне Цркве за уметност и конзервацију у Земуну.
30.	У Народном позоришту у Сомбору присуствовао свечаној академији поводом обележавања 180. годишњице Српске читаонице „Лаза Костић“, и том приликом уручио г. Бориславу Аврамовићу, председнику Управног одбора, орден Светог Саве другог степена.

Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

ОКТОБАР	
1.	У Владичанском двору у Новом Саду примио др Николу Бањца.
2.	Празник Преноса моштију светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере, и светих мученика бачких; Патрон Епархије бачке; у порти Светогеографијевског храма у Раткову, служио свету архијерејску Литургију, уз саслужење више отачаствених архијереја и свештенства Епархије бачке.
4.	У Саборном храму у Новом Саду, уз саслужење више архијереја, извршио свету Тајну брака Драгутина Симића и Ање Обрадов.
7.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода и Великог Црквеног суда.
16.	У Светобогородичином храму у Тителу служио четрдесетодневни парастос новопрестављеном слуги Божјем протојереју-ставрофору Милошу Јевросимову.
19.	У Саборном храму у Новом Саду крстио и миропомазао Ирину, унуку протојереја-ставрофора Милована Миодраговића. Истог дана, уз саслужење Епископа мохачког г. Дамаскина, извршио свету Тајну брака чтеца Василија Драговића и Јоване Јевтов.
21.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Архиепископа лубелско-хелмског г. Авеља (Пољска Православна Црква). Истог дана, у згради Епископског звања Словачке Евангеличке Цркве а. в. у Новом Саду, председавао радом Комисије Владе Србије за верску наставу у школи.
23 – 24.	У својству председника Комисије Светог Архијерејског Синода за преглед рада и материјално-финансијског пословања Епархије жичке, обавио разговоре са Митрополитом жичким и његовим сарадницима.
26.	У храму Светог Василија Острошког на Новом Београду присуствовао светој архијерејској Литургији на којој је началствовао Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије и рукоположио ђакон др Владана Таталовића, професора Православног богословског факултета Универзитета у Београду, у чин презвитера. Истог дана, у МТС-дворани у Београду, заједно са Његовом Светошћу Патријархом, узео учешћа у раду Оснивачке скупштине <i>Руској историјској друштва у Србији</i> .
27.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Епископа лондонског и великобританско-ирског г. Нектарија.
29.	У Патријаршијском двору у Сремским Карловцима, учествовао у раду Светог Архијерејског Синода и присуствовао отварању изложбе архивских докумената под тематским насловом „Документа Српског Сиона – Потписи и печати српских патријараха и митрополита у Сремским Карловцима 1690 – 1913. године”.
НОВЕМБАР	
1.	У Саборном храму у Новом Саду, после заамвоне молитве, уз саслужење Епископа мохачког г. Дамаскина и свештенослужитеља Саборног храма, служио парастос пострадалима на Железничкој станици у Новом Саду и свима упокојеним православним хришћанима.
2.	У крипти Спомен-храма Светог Саве крстио и миропомазао младенца Јулијана Одобашића.

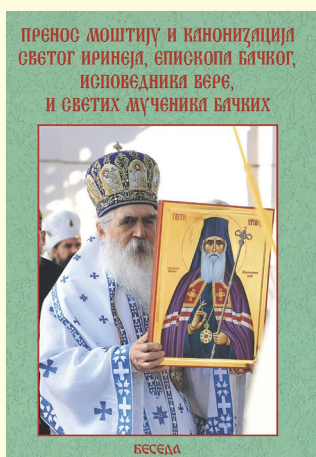

Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

6.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Митрополита скандинавског г. Доситеја. Истог дана, примио Митрополита будимљанско-никшићког г. Методија.
8.	Свети великомученик Димитрије; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио ђакон Ђуру Кнежића из Беча у чин презвитера.
13.	У Бечу, председавао седницом Црквеног суда Епархије аустријске.
14.	У Бечу, имао сусрет са Митрополитом аустријским г. Арсенијем (Цариградска Патријаршија).
15.	У Салцбургу, имао сусрет са Митрополитом берлинским и немачким г. Марком (Руска Загранична Црква).
18.	У амфитеатру Православног богословског факултета у Београду учествовао на промоцији зборника радова <i>Ава Јусџин – залој Предања</i> .
20.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.
21.	Сабор Светог архангела Михаила; у Светоархангелској обитељи ковиљској саслуживао на светој архијерејској Литургији, на којој је началствовао Митрополит тимочки г. Иларион.
22.	У Саборном храму у Новом Саду крстио и миропомазао Марију, ћерчицу ђакон Милована Крстића.
24.	Свети Стефан Дечански; у Шапцу узео учешћа у прослављању крсног имена Епископа шабачког г. Јеротеја.
26.	У Светосавском храму у Крагујевцу, који се налази поред Богословије Светог Јована Златоуста, присуствовао светој архијерејској Литургији, на којој је началствовао Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије уз саслужење више архијереја, поводом обележавања двадесет пет година од оснивања горепоменутог училишта.
ДЕЦЕМБАР	
11.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.
12.	У Владичанском двору у Новом Саду примио др Марину Коловопулу и др Николу Ксиониса, професоре Богословског факултета у Атини.
16.	У амфитеатру Православног богословског факултета у Београду председавао радом Комисије Владе Србије за верску наставу у школи.
17.	У парохијском дому Спомен-храма Светог Саве на Врачару у Београду присуствовао састанку Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија са Његовим Високопреосвештенством Митрополитом волоколамским г. Антонијем, председником Одељења за спољне црквене односе Московске Патријаршије, и његовом свештеном пратњом коју су чинили: саветник Патријарха московског и све Русије протојереј Николај Балашов, заменик председника Одељења за спољне црквене односе протојереј Игор Јакимчук и секретар председника Одељења за спољне црквене односе јереј Николај Васин.

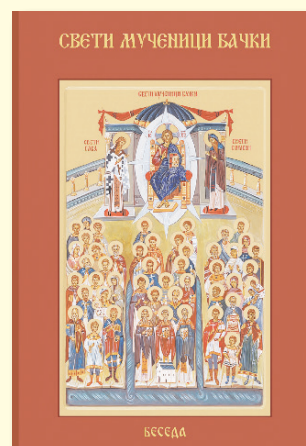
Издавачка делатност

**ПРЕНОС МОШТИЈУ
И КАНОНИЗАЦИЈА
СВЕТОГ ИРИНЕЈА,
ЕПИСКОПА БАЧКОГ,
ИСПОВЕДНИКА ВЕРЕ,
И СВЕТИХ МУЧЕНИКА
БАЧКИХ**

**СВЕТИ ИРИНЕЈ ЂИРИЋ
ЕПИСКОП БАЧКИ
ИСПОВЕДНИК ВЕРЕ**

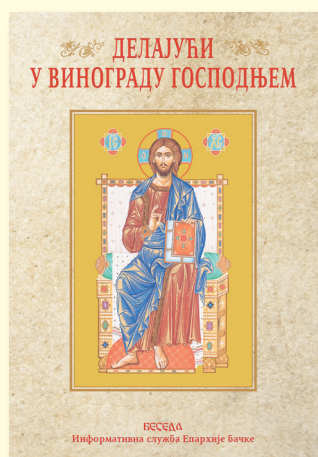
**СВЕТИ
МУЧЕНИЦИ
БАЧКИ**

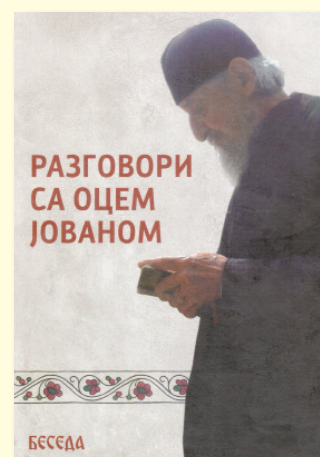
ДЕЛА СВЕТОГ МАКСИМА ИСПОВЕДНИКА

ИЗ СМРТИ У БЕСМРТНОСТ
Погром у Бачкој
1941-1944. године

**ДЕЛАЈУЋИ
У ВИНОГРАДУ ГОСПОДЊЕМ**

**РАЗГОВОРИ
СА ОЦЕМ ЈОВАНОМ**

Светињама у походе

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БАЧКА
СЛУЖБА ЗА ПОКЛОНИЧКА ПУТОВАЊА

СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ

Путујте са благословом Цркве!

**Информације можете добити путем бројева телефона:
064/12-93-616 и 021/526-068**

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ
ХРАМА У МАНАСТИРУ
ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА
НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Жиро-рачун 105-081480300005509 (АИК Банка)